

Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University

anemonDerginin ana sayfası: <http://dergipark.gov.tr/anemon>**Araştırma Makalesi • Research Article****Commitment, We-ness, and Relationship Satisfaction of Emerging Adults Living in Türkiye**

S. Burcu Özgülük Üçok*

Abstract: This study investigated how bases of dependence—quality of alternatives, and past tangible, past intangible, planned tangible, and planned intangible investments—are associated with commitment among emerging adults. It was also examined whether *we-ness* serves as a mediator between commitment and relationship satisfaction. The study was conducted with a sample of 291 emerging adults (103 men and 188 women), aged between 18 and 29. Participants were recruited via convenience sampling method. Data were collected using the subscales (Quality of Alternatives, Commitment, and Satisfaction) of the Investment Model Scale, along with the Past and Planned Investments Measure, and the We-ness Questionnaire. Findings depicted that all variables except past tangible investments significantly predicted commitment. Furthermore, we-ness was found to significantly mediate the association between commitment and relationship satisfaction. These findings highlight the importance of intangible and planned investments in fostering commitment among emerging adults and suggest that strengthening a sense of we-ness may be a key mechanism through which commitment enhances relationship satisfaction. Accordingly, interventions and future research may benefit from focusing on relational processes that promote we-ness and long-term relational investments.

Keywords: Emerging adulthood, investments, commitment, we-ness, relationship satisfaction

Türkiye'de Yaşayan Beliren Yetişkinlerin Bağlılık, Biz-olma ve İlişki Doyumu

Öz: Bu çalışma, bağımlılığın temellerinin, özellikle alternatiflerin kalitesi ve geçmiş maddi ve manevi, planlanan maddi ve manevi yatırımların beliren yetişkinler arasında bağlılığı yordayıp yordamadığını ve ilişkide biz-olmanın bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide bir aracı rolünün olup olmadığını incelemektir. Çalışma, Türkiye'de yaşayan, 18 ile 29 yaşları arasındaki 291 beliren yetişkin (103 erkek ve 188 kadın) ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, uygun örneklem yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Veriler, İlişki İstikrarı Ölçeği'nin Alternatiflerin Kalitesi, Bağlılık ve İlişki Doyumu alt ölçekleri, Geçmiş ve Planlanan Yatırımlar Ölçeği ve Biz-olma Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Bulgular, geçmiş maddi yatırımlar hariç tüm değişkenlerin beklenen yönde bağlılığı önemli ölçüde yordadığını göstermiştir. Ayrıca, ilişkide biz-olmanın bağlılık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide aracı bir role sahip olduğu görülmüştür. Bu bulgular, beliren yetişkinlerin ilişkilerinde bağlılığın geliştirilmesinde manevi ve planlanmış yatırımların önemini vurgulamakta ve ilişkide “biz-olma” duygusunun, bağlılığın ilişki doyumunu artırması sürecinde kilit bir mekanizma olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, müdahalelerin ve gelecekteki araştırmaların, ilişkide biz-olma duygusunu ve uzun vadeli ilişkisel yatırımları desteklemelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beliren yetişkinlik, ilişki yatırımları, bağlılık, biz-olma, ilişki doyumu

* Dr. Öğretim Üyesi, TED Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, PDR Anabilim Dalı

Cite as/ Atıf: Özgülük Üçok, S. B. (2026). Commitment, we-ness, and relationship satisfaction of emerging adults living in Türkiye. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 888-916.
<http://doi.org/10.18506/anemon.1774902>

Received/Geliş: 31 Aug/Ağustos 2025

Accepted/Kabul: 12 Jun/Ocak 2026

Published/Yayın: 30 Aug/Ağustos 2026

e-ISSN: 2149-4622. © 2026 The Author(s). This article is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial4.0 International License (CC BY-NC 4.0): <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Introduction

Commitment has consistently been regarded as a fundamental element in understanding how romantic relationships develop and function, with Rusbult's Investment Model (1980) providing a thorough framework for explaining how investments influence commitment and relationship outcomes. The model suggests that an individual's commitment to a relationship is shaped by the rewards they perceive, the availability of alternative options, and the extent of investments made in the relationship. While earlier research has concentrated chiefly on past investments and their impact on relationship commitment (Rusbult et al., 1998), recent studies have broadened this understanding to include both tangible and intangible investments that have been put into the relationship in the past and planned for the future of the relationship (e.g., Goodfriend & Agnew, 2008). Less is known, though, about how both tangible and intangible investments support relationship commitment across different cultural contexts, especially in emerging adulthood- a stage of development marked by identity formation and exploration (Arnett, 2000).

This study aims to broaden Rusbult's Investment Model by exploring how different forms of investment—past versus planned, and tangible versus intangible—contribute to the prediction of commitment in romantic relationships among emerging adults in Türkiye. In addition to this, the mediating role of "we-ness"—the sense of shared identity and connection between partners—between commitment and relationship satisfaction will be investigated. To the knowledge of the researcher, this is the first study examining the predictive roles of investments as extended by Goodfriend and Agnew (2008), in explaining commitment, and we-ness in emerging adulthood, and we-ness is also counted for the first time among emerging adults, as well. Hence, by investigating this phenomenon, the study not only contributes to the academic understanding of relationship dynamics in emerging adulthood but also holds practical implications for relationship counseling and interventions tailored to emerging adults navigating romantic relationships.

Emerging Adulthood and Romantic Relationships

Emerging adulthood is defined as a transitional phase between adolescence and adulthood. During this stage, individuals continue to shape their identity, a process which began in adolescence, by making decisions about their lives and trying out different experiences to sustain their identity exploration (Furjman & Schaffer, 2003). In other words, during this period, individuals make important decisions about love, work, and their worldview, which build on the foundation laid during their adolescent years.

In all stages of life, romantic relationships hold an important place; however, for emerging adults they are also developmental goals (Arnett, 2000; Erickson, 1968), where a romantic relationship provides a means of understanding values, beliefs, preferences, and productivity in addition to providing sexual and emotional intimacy. For emerging adults, initiating and maintaining a romantic relationship is considered an important milestone in forming a healthy identity (Arnett, 2000). Unlike adolescence, the duration of romantic relationships is often sought to be longer in emerging adulthood (Arnett, 2004), and the defining markers of adulthood have shifted, with milestones such as marriage, having children, and completing education now occurring later, often in the late twenties rather than the early twenties. As a result, young people tend to delay or not exhibit the typical traits of adulthood until their mid or late twenties (Arnett, 2000). Recognizing the significant influence romantic relationships have on emerging adults' lives, one of the most prominent models that explains the dynamics of intimate relationships, which is Rusbult's Investment Model (Rusbult et al., 1998), has been taken as setting the theoretical background of this study.

Investment Model

Within the frame of the investment model, commitment refers to one's intention to remain in a relationship, forming a psychological attachment to their partner, and adopting a long-term orientation regarding the relationship (Arriaga & Agnew, 2001). According to the investment model (Rusbult et al., 1998; Tran et al., 2019), quality of alternatives, relationship satisfaction, and investment size are the

principle predictors of commitment. Quality of alternatives refers to an attractive, desirable, and available alternative to the primary relationship (Kelley & Thibaut, 1978; Rusbult et al., 1998; Thibaut & Kelley, 1959), and is determined by the extent to which needs are met outside of the existing relationship, by friends, family, or by being on his/her own (Rusbult et al., 1998). In this regard, as the quality of the alternatives with respect to the current relationship is high, partners tend to feel less committed to their relationship (Agnew, 2009), the same is true for emerging adults (Agnew et al., 2017; Büyükşahin et al., 2005; Büyükşahin & Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020) as well since they tend to weigh the potential alternatives to their existing relationships. In the literature, relationship satisfaction is typically defined as the extent to which partners experience positive rather than negative feelings in their relationship. That is, as long as the satisfaction levels are high, commitment in the relationship tends to be high, too, according to the investment model (Etcheverry et al., 2012; Rodrigues et al., 2017; Rusbult et al., 1998; Tran et al., 2019), which can be generalized to the emerging adults' romantic relationships, as well (Büyükşahin et al., 2005; Büyükşahin & Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020; Özgülük Üçok et al., 2025). Investment size refers to the sources that have previously been provided to the relationship and that would be lost in the case the relationship ends (Le & Agnew, 2003; Rusbult et al., 1998), where emerging adulthood holds similar patterns as well (Büyükşahin et al., 2005; Büyükşahin & Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020).

Extending the conceptualization of Rusbult et al. (1998) on investment size, Goodfriend and Agnew (2008) have re-defined investments in terms of their timing (past and planned) and materiality (tangible and intangible). In terms of timing, Goodfriend and Agnew (2008) have posited that not only past investments represent the sources to be forfeited in case of a relationship dissolution but future, planned investments, too making a referral to the importance of planned investments as well in terms of fostering commitment. In terms of materiality, they have conceptualized tangible investments as the physically existing resources linked to the relationship directly or indirectly, such as shared purchases or a common pet, while intangible investments are the resources without a physical form but linked to the relationship via self-disclosures, and spending time together. The limited research findings have put forth that future plans are a strong predictor of commitment in romantic relationships, surpassing the influence of past investments (Goodfriend & Agnew, 2008; Lehmiller, 2010). Furthermore, past intangible, planned intangible, and planned tangible investments significantly contribute to variations in commitment, while past tangible investments are less effective in predicting commitment levels (Goodfriend & Agnew, 2008; Lehmiller, 2010). The findings from Türkiye indicated that past intangible investments, planned tangible investments, and planned intangible investments -but not the past tangible investments- predicted commitment in both dual-career married individuals (Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2021) and dual-career married couples (Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2023). All these findings align with the proposition of classical investment model stating that investments are strong predictors of commitment but have not been studied in Türkiye or international literature with emerging adults to the knowledge of the researcher, where only limited findings exist with emerging adults depicting that investment size is one of the predictors of their relationship commitment (e.g., Büyükşahin et al., 2005; Büyükşahin & Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020) but not the extended version of the investments including their future plans for their relationships.

Overall, the model indicates that people are more committed when they have limited appealing alternatives outside the relationship, feel satisfied with their partner, and have invested considerable resources—both tangible and intangible, past and future—into the relationship. Although there are limited studies in the literature, it has been posited that as commitment is established in a romantic relationship, partners start to see themselves as part of a unit and they develop a sense of we-ness (Agnew et al., 1998). In addition, as mentioned by Landis et al. (2014), individuals who are strongly committed to their romantic relationships tend to have a stronger sense of we-ness which in turn serves for developing a long-term relationship, as well.

The Definition and nature of We-ness

We-ness has been defined as the extent to which people perceive themselves with their partners as a single entity (we/us) in opposition to two separate identities (I/me or you/him/her/they) in their

romantic relationships (Topcu-Uzer et al., 2020) where they engage in shared activities, experience emotional and cognitive connections fostering a sense of togetherness (Meier et al., 2021). To consider the nature of we-ness, the proposition of Topcu-Uzer et al. (2021) was followed. They stated that we-ness has three facets: cognitive, behavioral, and emotional.

Cognitive Facet of We-ness

Cognitive interdependence (Agnew et al., 1998) refers to "a mental state characterized by a pluralistic, collective representation of the self-in-relationship" (p. 939). The term of cognitive interdependence reflects the cognitive facet of we-ness (Topcu-Uzer et al., 2021). Yet, it has been developed based on the basic principles of investment model (Rusbult, 1983) positing specifically that commitment fosters sense of we-ness felt in the relationship (Agnew et al., 1998).

Behavioral Facet of We-ness

Behavioral facet of we-ness generally refers to the strategies used for dyadic coping with stress (Bodenmann, 2008). Systemic transactional model (STM; Bodenmann, 2005) posit that in a couple relationship, the stress experienced either individually or as a couple and the way the stressors are dealt with, cannot be independent from each other since stress may either spillover or crossover into the relationship (Falconier et al., 2015). In this context, actually the stress becomes "our stress", in other words "we-stress" which eases the coping with the stress through the use of emotional and practical coping strategies (Bodenmann et al., 2016).

Emotional Facet of We-ness

As individuals prioritize their involvement with others in defining themselves, they may also vary in how much they identify with being part of an intimate dyad, and may feel a sense of we-ness with their partners (Acitelli et al., 1999). In this regard, couple identity has been conceptualized as the emotional facet of we-ness in the literature (e.g. Topcu-Uzer et al., 2021), and defined as the partners' potential to see themselves as part of a unity in their relationships (Acitelli et al., 1999). Commitment can be considered as a prerequisite of the evolvement of couple identity (emotional sense of we-ness) since more committed, more established couples often develop identities that are more centered on their specific relationship and are more relevant to their thoughts and feelings about each other than to a broader identity related to others (Acitelli et al., 1999). Altogether, the role of commitment in predicting several facets of and overall we-ness has been put forth. In the present research, *we-ness* was treated and analyzed as a unified construct.

The limited empirical literature on we-ness has depicted that the studies on we-ness have mostly been conducted with married individuals/ couples (e.g., Alea et al., 2015; Buehlman et al., 1992; Cruwys et al., 2022; Reid et al., 2006; Singer et al., 2015). There was a similar pattern in Turkish literature (e.g., Aydoğan et al., 2024; Özgülük Üçok et al., 2024) where the studies were conducted with married individuals/couples in accordance to their satisfaction, psychological distress, and dyadic coping with one exception to the knowledge of the researcher, investigating the association between investment model variables (relationship satisfaction, quality of alternatives, investment size, and commitment) and we-ness in who are currently not married emerging adults, at a dyadic level (Özgülük Üçok et al., 2025). Though, in the literature, the most frequently studied variable in its association with we-ness is relationship satisfaction and all the studies have put forth the strong predictive role of we-ness in explaining relationship/marital satisfaction (e.g., Alea et al., 2015; Cruwys et al., 2022; Medvene et al., 2000; Singer et al., 2015).

Within the framework of the investment model, relationship satisfaction has so far been considered as the strongest predictor of commitment as mentioned previously (Le & Agnew, 2003; Tran et al., 2019). However, in recent years some studies refer to the reciprocal association between relationship satisfaction and commitment and although commitment has long been considered as an outcome variable (e.g., Canary & Stafford, 1992; Floyd & Wasner, 1994; Kızılkaya, 2020), it has been evaluated as a starting point influencing many other behavioral patterns in a romantic relationship and

considered as a potential prerequisite of relationship satisfaction (Landis et al., 2014). Landis et al. (2014) have also put forth that as the individuals are strongly committed to their romantic relationships, they tend to feel more sense of *we-ness*. Accordingly, it has been proposed that the higher the commitment, the higher the relationship satisfaction (e.g., Schneewind & Wunderer, 2003). Additionally, literature findings indicate that all studies have highlighted the predictive role of *we-ness* in explaining relationship/marital satisfaction (e.g., Alea et al., 2015; Cruwys et al., 2022; Medvene et al., 2000; Singer et al., 2015). Building on these findings and theoretical propositions, the present study conceptualized relationship satisfaction as the outcome variable and proposed that *we-ness* would serve as a mediator in the link between commitment and satisfaction.

To sum up, despite the growing interest in *we-ness* in romantic relationships, several important gaps remain in the literature. First, most empirical studies have focused on married individuals or couples, leaving emerging adults in non-marital romantic relationships largely understudied. Second, although *we-ness* has been consistently linked to relationship satisfaction, its role within the investment model framework—particularly as a potential mediator between commitment and satisfaction—has received limited empirical attention. Finally, there is limited research examining these associations in non-Western cultural contexts, including Türkiye. Addressing these gaps, the present study examines the associations among bases of dependence, commitment, *we-ness*, and relationship satisfaction within a single model among emerging adults.

The Current Study

Specifically, this study examined how bases of dependence (quality of alternatives and investments) relate to commitment and whether *we-ness* would mediate the positive association between commitment and relationship satisfaction among emerging adults living in Türkiye. In this regard, the following hypotheses were tested:

Hypothesis 1 (H1): Bases of dependence will be significantly associated with commitment.

H1a: Quality of alternatives will be significantly and negatively associated with commitment.

H1b: Past tangible investments will be significantly and positively associated with commitment.

H1c: Past intangible investments will be significantly and positively associated with commitment.

H1d: Planned tangible investments will be significantly and positively associated with commitment.

H1e: Planned intangible investments will be significantly and positively associated with commitment.

Hypothesis 2 (H2): Commitment will be significantly and positively associated with *we-ness*.

Hypothesis 3 (H3): Commitment will be significantly and positively associated with relationship satisfaction.

Hypothesis 4 (H4): *We-ness* will be significantly and positively associated with relationship satisfaction.

Hypothesis 5 (H5): *We-ness* will serve as a mediator in the positive association between commitment and relationship satisfaction.

Method

Research Design

This study investigated the relationship between the quality of alternatives and different forms of investment, and whether *we-ness* mediates the relationship between commitment and satisfaction in emerging adults in Türkiye. A correlational design was adopted to examine the associations among the variables, as defined by Fraenkel et al. (2011), who describe correlational research as assessing the

degree of relationship between quantitative variables. Hypotheses were tested using path analysis within a structural equation modeling framework, utilizing observed variables.

Participants

The study sample was selected via convenience sampling based on three criteria: (1) being between the ages of 18 and 29, (2) being in a romantic relationship for a minimum of 3 months, and (3) living in Türkiye. The sample comprised 291 emerging adults. Of the sample, 103 participants (35.4%) reported their gender identity as a man, and 188 (64.6%) as a woman. Participants were between the ages of 18 and 29 ($M = 22.68$, $SD = 1.60$). The majority were high school graduates ($n = 199$, 68.4%). There were only three participants who held a graduate degree (1%), and the remaining participants had an undergraduate degree ($n = 89$, 30.6%). Two hundred thirty-three participants (80%) were still students, and 95 of them were working (32.6%). More than half of them had an income between 0 TL and 2324 TL (57.4%), where 1\$ \$ was approximately 20 TL at the time of data collection. Of the sample, 274 (94.2%) had an ongoing romantic relationship, and 17 (5.8%) were engaged. Their relationship duration ranged between 3 months and 120 months ($M = 25.71$, $SD = 24.35$).

Data Collection Instruments

Investment Model Scale. The Investment Model Scale (IMS; Rusbult et al., 1998) is a self-report instrument that measures four constructs proposed by the Investment Model: commitment, satisfaction, quality of alternatives, and investment size. It consists of 22 items; 5 items assess Satisfaction (e.g., “Our relationship makes me very happy”), five items assess Quality of Alternatives (e.g., “The people other than my partner with whom I might become involved are very appealing”), five items assess Investment Size (e.g., “I have put a great deal into our relationship that I would lose if the relationship were to end”), along with seven items assess Commitment (e.g., “I want our relationship to last for a very long time”). Responses are rated on a 9-point Likert-type scale (0 = “do not agree at all,” 8 = “agree completely”). For the Turkish context, Büyüksahin et al. (2005) adapted the Satisfaction, Quality of Alternatives, and Investment Size subscales, while the Commitment subscale was adapted by Büyüksahin and Taluy (2008). In this study, only the Quality of Alternatives, Satisfaction, and Commitment subscales were employed, as extended measures of past and planned investments were used instead of the original Investment Size subscale. Internal consistency was evaluated using Cronbach’s alpha, yielding .71 for Quality of Alternatives, .93 for Satisfaction, and .88 for Commitment.

The Past and Planned Investments Measure (PPIM; Goodfriend & Agnew, 2008) is a self-report instrument designed to evaluate investments in romantic relationships along two dimensions: timing (past vs. planned) and materiality (tangible vs. intangible). The scale comprises 26 items: 8 items assess past intangible investments (e.g., “My current partner and I enjoy sharing leisure activities together”), five items assess past tangible investments (e.g., “My current partner and I have at least one joint bank account”), eight items assess planned intangible investments (e.g., “In the future, I will invest significant time in my current relationship”), and five items assess planned tangible investments (e.g., “In the future, my current partner and I will acquire many major shared possessions”). Participants respond on a 9-point Likert scale ranging from 0 (strongly disagree) to 8 (strongly agree). Özgülük Üçok and Hatipoğlu-Sümer (2023) conducted the Turkish adaptation of the PPIM, and the reliability of its subscales was assessed using Cronbach’s alpha. The Cronbach’s alpha values in the present research were .80 for the past tangible investments subscale, .71 for past intangible investments, .83 for planned tangible investments, and .83 for planned intangible investments, indicating acceptable to good internal consistency.

We-ness Questionnaire. The We-ness Questionnaire (WQ; Topcu-Uzer et al., 2020) is a self-report instrument that measures partners’ perceptions of cognitive, emotional, and behavioral we-ness. The WQ is a one-factor self-report measure consisting of 17 items (e.g., We feel and show a genuine interest and supportiveness to each other’s views, feelings, wishes, and plans). The items have been evaluated on a 5-point Likert-type scale (1 = do not agree at all, 5 = agree completely). The Turkish

adaptation of the scale was conducted by Özgülük Üçok et al. (2024). The internal consistency of the scale was calculated with the Cronbach Alpha coefficient and found to be .94.

Demographic form. The researcher prepared a demographic form to obtain information about the individual and relational characteristics of the participants. Gender identity, age, education, income, status of being a student and being working were asked to collect information about individual characteristics, and relationship status, and relationship duration were asked to get information about relational characteristics.

Data Analyses

The current study aimed to investigate the extent to which we-ness mediates the positive association between commitment and relationship satisfaction. Before conducting the main analyses, preliminary analyses and descriptive statistics were performed using SPSS version 29. Afterward, path analysis with observed variables from structural equation modeling techniques was conducted to test the hypotheses of the current study via AMOS 29. Several criteria were utilized to evaluate the model fit such as the χ^2/df -ratio, the comparative fit index (CFI), the normed fit index (NFI), and the standardized root mean square residual (SRMR). In the case χ^2/df -ratio equals three or less, it indicates a high-level fit (Ullman, 2001). Values of CFI and NFI alter between 0 and 1 (Brown, 2006), and values more than .95 signal a good model fit, and the expected range for SRMR is between 0 and .08 (Hu & Bentler, 1999).

Ethical Issues

Ethical approval for the study was obtained from the author's affiliated university (details withheld for anonymity). Data collection was conducted online through the Qualtrics platform, and completing the questionnaires required approximately 15 minutes. Participation was voluntary, and informed consent was obtained before participants began the survey. Participants were informed about the study's purpose and were assured of their right to withdraw at any point without consequence.

Findings

Descriptive Statistics and Bivariate Correlations

Descriptive statistics and bivariate correlations are given in Table 1. The lowest correlation was between past tangible investments and commitment ($r = -.14, p < .05$), while the highest correlation was between we-ness and satisfaction ($r = .76, p < .01$).

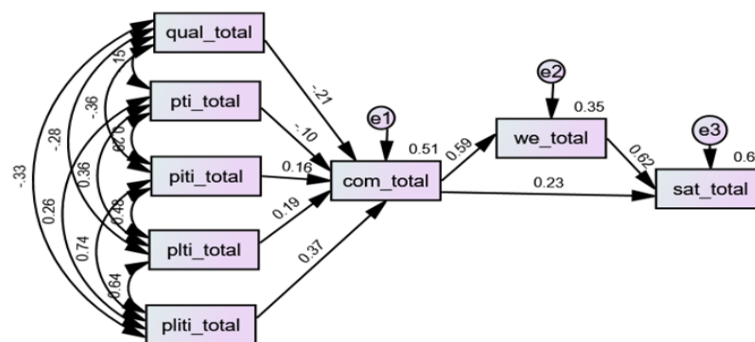
Table 1. Descriptive Statistics and Bivariate Correlations

	Sat_ Total	Qual_ Total	Com_ Total	Pti_ Total	Piti_ Total	Plti_ Total	Pliti_ Total	We_ Total
Sat_ Total	1							
Qual_ Total	-.36**	1						
Com_ Total	.60**	-.43**	1					
Pti_ Total	.23**	-.15*	-.14*	1				
Piti_ Total	.45**	-.36**	.58**	.29**	1			
Plti_ Total	.46**	-.28**	.53**	.36**	.48**	1		
Pliti_ Total	.50**	-.33**	.66**	.26**	.74**	.64**	1	
We_ Total	.76**	-.31**	.59**	.23**	.55**	.51**	.60**	1
Mean	39.21	19.66	56.39	12.60	59.40	36.09	62.36	76.31
SD	6.69	8.51	9.08	9.93	7.87	8.80	8.68	9.26

Note. sat_total = satisfaction total score; qual_total = quality of alternatives total score; com_total = commitment total score; pti_total = past tangible investments total score; piti_total = past intangible investments total score; plti_total = planned tangible investments total score; pliti_total = planned intangible investments total score; we_total = we-ness total score.

Direct and Indirect Effects

In the current study, a model where bases of dependence (quality of alternatives, past tangible investments, past intangible investments, planned tangible investments, and planned intangible investments) were hypothesized to predict commitment and where we-ness was hypothesized to mediate the association between commitment and relationship satisfaction in emerging adults (Figure 1).

Figure 1. Direct and Indirect Effects

Note. qual = quality of alternatives; pti = past tangible investments; piti = past intangible investments; plti = planned tangible investments; pliti = planned intangible investments; com = commitment; we = we-ness; sat = satisfaction.

To test the hypotheses, path analysis was conducted. H1a to H1e, examining the associations between bases of dependence and commitment, were tested via direct paths predicting commitment. H2, H3, and H4 were tested by examining the direct paths between commitment, we-ness, and satisfaction. Lastly, H5, investigating the mediating role of we-ness in the association between commitment and satisfaction, was tested by evaluating indirect effects using bootstrapped confidence intervals.

The proposed model fit the data well via the performed path analyses ($\chi^2 = 62.057$, $df = 10$, $p = .00$, $\chi^2/df = 6.206$, $CFI = .95$, $NFI = .95$, $SRMR = .08$). Although the χ^2/df ratio was above the expected cutoff values, it can be explained by the sensitivity of the chi-square statistic to sample size ($N = 291$) and model complexity. Consequently, greater emphasis was placed on incremental and absolute fit indices, which provided evidence for an acceptable model fit. The squared multiple correlations (R^2) of mediator and outcome variable were evaluated to figure out the amount of variance explained by the

hypothesized model. Bases of dependence (quality of alternatives, past tangible investments, past intangible investments, planned tangible investments, and planned intangible investments) that directly predict commitment account for 51% of the variance in commitment. Commitment accounts for 35% of the variance in we-ness, and commitment and we-ness together account for 61% of the variance in relationship satisfaction.

All the direct effects within the model were significant (Table 2). Within the structural model, it was first hypothesized that bases of dependence (quality of alternatives, past tangible investments, past intangible investments, planned tangible investments, and planned intangible investments) would be associated with commitment. Specifically, the quality of alternatives was associated negatively with commitment (H1a confirmed; $\beta = -.21, p < .001, [CI -.31, -.10]$). Past tangible investments were significantly associated with commitment; however, the direction of the association was not in the expected way (H1b rejected; $\beta = -.10, p < .05, [CI -.18, -.02]$). Past intangible investments were associated positively with commitment (H1c confirmed; $\beta = .16, p < .05, [CI .01, .32]$). Planned tangible investments were associated positively with commitment (H1d confirmed; $\beta = .19, p < .05, [CI .06, .32]$). Planned intangible investments were associated positively with commitment (H1e confirmed; $\beta = .37, p < .001, [CI .21, .52]$). The second hypothesis was that commitment would be significantly and positively associated with we-ness (H2 confirmed; $\beta = .59, p < .001, [CI .47, .69]$). The third hypothesis was that commitment would be significantly and positively associated with relationship satisfaction (H3 confirmed; $\beta = .23, p < .001, [CI .09, .39]$). The fourth hypothesis was that we-ness would be significantly and positively associated with relationship satisfaction (H4 confirmed; $\beta = .62, p < .001, [CI .46, .76]$).

Lastly, an indirect effect was found in the present study (Table 2). It was hypothesized that we-ness would mediate the positive association between commitment and relationship satisfaction which was confirmed in the current study (H5 confirmed; $\beta = .27, p < .001, [CI .19, .38]$). That is, commitment is significantly and positively associated with we-ness which in the end, leads emerging adults to feel more satisfied with their relationships.

Table 2. Direct and Indirect Effects

Direct effects					
	B	SE	t	p	β
Quality of alternatives --> Commitment	-.23	.05	-4.73	.001**	-.21
Past tangible investments --> Commitment	-.09	.04	-2.22	.027*	-.10
Past intangible investments --> Commitment	.19	.07	2.54	.011*	.16
Planned tangible investments --> Commitment	.19	.06	3.37	.001**	.19
Planned intangible investments --> Commitment	.39	.07	5.25	.001**	.37
Commitment --> We-ness	.60	.05	12.53	.001**	.59
Commitment --> Relationship satisfaction	.17	.03	4.98	.001**	.23
We-ness --> Relationship satisfaction	.45	.03	13.64	.001**	.62
Indirect effect					
Commitment --> We-ness --> Relationship satisfaction	Bootstrap estimates for indirect effects				
	Unstandardized		95% CI		Standardized
	.27		[.19, .38]		.37

Note. * $p < .05$, ** $p < .001$

Discussion

The current study sought to examine how bases of dependence (quality of alternatives and investments) would be related to commitment and whether we-ness would mediate the positive association between commitment and relationship satisfaction in emerging adults living in Türkiye. All of the hypotheses of the study except the direction of the association between past tangible investments and commitment were confirmed.

Specifically, the findings confirmed H1a that quality of alternatives was negatively associated with commitment in Turkish emerging adults. This finding is very consistent with the prior literature findings generally (e.g., Agnew, 2009; Rusbult, 1983; Rusbult et al., 1998) and specifically with emerging adults (Büyüksahin et al., 2005; Büyüksahin & Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020; Özgülük Üçok et al., 2025) that, as long as one has alternatives such as other possible partners or even loneliness which weigh more than their current romantic relationship, it is inevitable according to the investment model that an individual does not wish and intend to stay in the current relationship with lower levels of commitment to the current romantic relationship.

The H1b examining whether the past tangible investments would be associated positively with commitment was rejected because the direction of the association was not in the expected way, displaying a very small effect size in terms of predicting commitment as well. The previous limited studies done with university students have displayed that past tangible investments were the weakest predictor of commitment when compared to the other types of investment (Goodfriend & Agnew, 2008) or it was not a significant predictor of commitment in university students (see Goodfriend & Agnew, 2008) or dual-career married individuals (Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2021) and couples (Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2023). In the current study, it still displayed the lowest effect size on commitment but it is interesting that there was a negative association between past tangible investments and commitment in emerging adults, that is as they have done past tangible investments to their relationship, their commitment level tended to decrease. There is not a specific prior research which can be linked to this finding of the current study. However, it can be speculated that since on average the relationship duration of the emerging adults in this study was approximately 2 years and since the participants are in the emerging adulthood stage of development, they may not have done too many past tangible investments into their relationships such as sharing depts, and having a common bank account and if they have done so they may have felt lots of responsibility under these investments which may have interfered with their commitment levels which needs absolute further examination.

On the other hand, the H1c examining whether the past intangible investments would be associated positively with commitment was confirmed. This finding is consistent with prior research (e.g., Goodfriend & Agnew, 2008; Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2021; Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2023). Actually, intangible investments are more susceptible to personal interpretation than tangible investments (Goodfriend & Agnew, 2008). For example, the perceived emotional commitment or sacrifices made in a relationship can be influenced by the relationship's current status (e.g., if the relationship is thriving, one might overstate past efforts; McFarland & Ross, 1987) or by factors like idealization of the relationship (Murray & Holmes, 1993). In contrast, tangible investments like financial investments are concrete and may be less emotionally affected. In this increasingly materialistic world, it is refreshing to find evidence that it is not the physical things of life that people perceive as maintaining relationships, but rather the more intangible investments (Goodfriend & Agnew, 2008) especially in emerging adults.

The H1d and H1e examining whether the planned tangible and planned intangible investments would be associated positively with commitment were confirmed, too. These results showed consistency with prior findings (e.g., Goodfriend & Agnew, 2008; Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2021; Özgülük Üçok & Hatipoğlu-Sümer, 2023). Goodfriend and Agnew (2008) in their first study found that higher commitment to a romantic relationship is associated with more plans for future possibilities with the current partner, which displays consistency with earlier research depicting that high levels of

relationship commitment are associated with a long-term perspective on the relationship (Arriaga & Agnew, 2001; Berscheid & Reis, 1998). Goodfriend and Agnew's (2008) third study in their article also revealed that individuals who plan more to invest future resources are less likely to end their relationship, since doing so would result in the loss of both past and planned investments.

H2 proposed that commitment would be significantly and positively associated with we-ness and was confirmed in the current study. This finding can be explained in line with the definition and nature of we-ness wherein commitment arose an important variable explaining we-ness. For example, as mentioned previously cognitive interdependence reflects the cognitive facet of we-ness (Topcu-Uzer et al., 2021), and it has been based on the basic principles of investment model (Rusbult, 1983) depicting specifically that commitment fosters sense of we-ness felt in the relationship (Agnew et al., 1998). In addition, commitment may be considered as a prerequisite of the evolvement of couple identity (emotional sense of we-ness) because more committed often develop identities that are more centered on their specific relationship and are more relevant to their thoughts and feelings about each other than to a broader identity related to others (Acitelli et al., 1999). Moreover, Landis et al. (2014) have also put forth that when couples feel strong commitment to their relationships, they are eager to feel more sense of we-ness which results in developing a long-term relationship. In addition, the findings depicted in the study of Özgülük Üçok et al. (2025) also posit that commitment predicts we-ness among emerging adults.

The H3 suggested that commitment would be significantly and positively associated with relationship satisfaction. This hypothesis was confirmed in the current study. As discussed earlier, the findings in the literature refer to a reciprocal relationship between commitment and relationship satisfaction. Specifically, investment model (Rusbult, 1983; Rusbult et al., 1998) posit that relationship satisfaction is the strongest predictor of commitment which has been put forth by other studies in the literature, too (e.g., Le & Agnew, 2003). However, it is emphasized that commitment may be a starting point in terms of relationship maintenance (Landis et al., 2014), rather than being predicted by satisfaction but predicting satisfaction in relationships as in the study of Schneewind and Wunderer (2003), who have found the higher the commitment, the higher the relationship satisfaction.

The H4 was that we-ness would be significantly and positively associated with relationship satisfaction, and it was confirmed in this study. In the literature all the studies which have examined the association between these two variables were conducted with married individuals/couples (e.g., Alea et al., 2015; Buehlman et al., 1992; Cruwys et al., 2022; Reid et al., 2006; Singer et al., 2015) and all have found that we-ness is a significant predictor of relationship satisfaction (e.g., Alea et al., 2015; Cruwys et al., 2022; Medvene et al., 2000; Singer et al., 2015). Hence, the findings of the current study with emerging adults also confirmed the prior findings with a different sample, displaying that in the case individuals in a romantic relationship feels we-ness in their relationships, they feel more satisfied in their relationship. One of the studies conducted with married individuals explained the possible reason behind this significant association such that we-ness provides a sense of unity and mutuality in the relationship which helps individuals support each other in difficult times (as reflected in the behavioral facet of we-ness, experiencing a we-stress and utilizing dyadic coping strategies; Bodenmann, 2008) evaluating these we-moments as one of the most essential component of marital happiness and marital resilience over time (Alea et al., 2015). This can also be generalized to the findings of the current with emerging adults since they may have gone through several stressors such as graduating from university, searching for jobs, maintaining their relationship, and forming their identity (Arnett, 2000) and in the case their partners have accompanied them and involved in dyadic coping their sense of we-ness and as a result their relationship satisfaction may have increased.

Lastly, H5 was confirmed in this study indicating that we-ness mediated the positive association between commitment and relationship satisfaction. That is, commitment is significantly and positively associated with we-ness which in the end, leads emerging adults to feel more satisfied with their relationships. Commitment as predicted by quality of alternatives and past and planned investments indicate that the emerging adults of this study tend not to weigh quality alternatives out of their current relationship and they have had invested intangible resources into their relationship in the past, and they

have most tangible and intangible investment plans for the future of their relationships, all of which together have set the basis of their commitment to their relationships. Once commitment has been established, a further step in the romantic relationship has been set which is feeling as “we” that is feeling belonging as part of a unity in their relationship (Meier et al., 2021) in addition to keeping their individual identities. It is important to consider that emerging adults as reflected in this study first intend to stay in their romantic relationships and afterward develop a sense of we-ness. The concept of we-ness has generally been conceptualized within the cultural context of collectivism which also Türkiye represents. For example, being loyal to the group an individual belongs to is a very crucial aspect of belongingness in collectivist cultures as well as prioritizing values like religion and extended family (Hofstede et al., 2010) fostering the development of sense of we-ness which presents itself in romantic relationships, too. As very well established in the literature, we-ness is a strong predictor of relationship satisfaction (e.g., Alea et al., 2015; Cruwys et al., 2022; Medvene et al., 2000; Singer et al., 2015) especially with married couples and now in emerging adults as well. This may be that, feeling belonging in a relationship may sound familiar for the romantic partners from their family of origin where the collectivist culture values may have been experienced; they may feel themselves safe that the relationship is maintained with the sense of we-ness, and as a result feel happy and satisfied.

Conclusion

Taken together, these findings extend Rusbult's Investment Model by demonstrating that, in addition to quality of alternatives, both past and planned investments—particularly intangible and planned investments—play a significant role in fostering commitment among emerging adults in Türkiye. Moreover, the mediating role of we-ness between commitment and relationship satisfaction indicates an important relational mechanism through which committed individuals experience greater satisfaction in their romantic relationships. Overall, these results extend investment model research beyond married samples to emerging adults within a collectivist cultural context and clarify how commitment associates with relationship satisfaction via a sense of we-ness.

Limitations and Recommendations for Future Research

First limitation of this study is that the range of relationship duration was so wide. The bases of dependence, commitment, we-ness, and relationship satisfaction of a participant who has been in a relationship for only 3 months and another participant for 120 months will inevitably differ from each other. Hence, further studies could compare the participants' bases of dependence, commitment, we-ness, and relationship satisfaction according to the duration of their relationship.

Second, this study concentrated on investment patterns, and we-ness in traditional, different-gender relationships. Further studies could investigate if these findings hold true in other types of relationships (e.g., same-gender relationships). Although it is thought that the processes are similar, other types of relationships may also have various opportunities or constraints that may influence both past and planned investments (Goodfriend & Agnew, 2008), and couples' sense of we-ness.

Third, although it is thought that the theoretical background of this study allowed for investigating the mediator role of we-ness in the association between commitment and relationship satisfaction, considering the propositions of Maxwell and Cole (2007), Maxwell et al. (2011), and Mitchell and Maxwell (2013), it is worthwhile to note that having run mediation analyses in a cross-sectional study holds as a limitation. Hence, further studies are recommended to examine the trajectory of the investments emerging adults have already put into and plan for their relationships in addition to the development of commitment, we-ness, and relationship satisfaction over years.

Penultimately, the use of self-report data collected at a single time point introduces the potential for common method bias. Such bias may artificially inflate associations among constructs due to shared measurement variance. Future studies are encouraged to incorporate longitudinal or multi-method designs to eliminate this limitation.

Last, the collection of individual data prevented driving conclusions about the effect of partners on each other's outcome variables. By its nature, investment model emphasizes the interdependence among couples which matches with the basic assumption of interdependence proposed by actor partner interdependence model. In this regard, having not collected dyadic data can be considered an important limitation of this study. Hence, it is recommended that in future studies, other research could collect dyadic data and elaborate not only on the actor but also the partner effects.

Practical Implications

Considering potential practical applications of the current study findings, firstly it is thought that the results about planned investments may provide a pathway to fostering commitment. That is, couples who seek to strengthen their relationships may benefit from making future plans for their relationships (Goodfriend & Agnew, 2008) which aligns with the findings of Agnew et al. (2008) proposing a causal effect of relationship plans on commitment in nonmarital romantic relationships. Hence, the couple therapists may focus on the future tangible and intangible plans of emerging adults for their relationships to foster their relationship commitment.

In addition, Reid et al. (2006) suggest that by accompanying couples to increase their sense of we-ness in their relationships, their relationship satisfaction could be increased. To help couples increase their sense of we-ness, their cultural background could be considered by couple therapists and how feeling "I" versus "we" would sound to them without losing their individual identities. Afterward, couples' language could be observed and they can be led to be aware of their use of "I" versus "we" language. Overall, previous studies have shown that premarital counseling/therapies or relationship skill programs could help improve the quality and maintenance of the relationships (Dion, 2005; Hawkins et al., 2008). In this regard, this study could contribute to the programs by including past and planned tangible and intangible investments, as well as commitment, we-ness, and relationship satisfaction.

Disclosure Statements

1. Declaration of the contribution of the researchers: Single-author, 100%

2. Conflict of interest: No potential conflict of interest was reported by the author.

3. Ethics Report: The ethical approvals for this research were obtained from the TED University Human Research Ethics Committee in accordance with its decision dated April 14, 2022, numbered E-27535802-100-15322.

4. Research Model: In this study, a quantitative research method was used. The study sample comprised 291 emerging adults. Of the sample, 103 participants (35.4%) reported their gender identity as a man, and 188 (64.6%) as a woman. Participants voluntarily participated in this study.

5. Information: No separate language validation certificate was obtained for the measurement instruments used in this study. This is primarily because the manuscript was originally prepared in English and subsequently translated into Turkish. Furthermore, the author completed their education at institutions where the medium of instruction is English and demonstrates advanced academic proficiency in the language. The translation process was therefore conducted with great care by the researcher, ensuring the preservation of both conceptual integrity and terminological accuracy. Accordingly, obtaining an additional language validation certificate from an external institution was not considered necessary.

TÜRKÇE SÜRÜM

Giriş

Bağlılık, romantik ilişkilerin nasıl geliştiğini ve işlediğini anlamada tutarlı bir şekilde temel bir unsur olarak kabul edilmiştir; Rusbult'un Yatırım Modeli (1980) ise yatırımların bağlılığı ve ilişki sonuçlarını nasıl etkilediğini açıklamak için kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Model, bir bireyin bir ilişkiye olan bağlılığının; algıladığı ödüller, alternatif seçeneklerin mevcudiyeti ve ilişkiye yapılan yatırımların boyutu ile şekillendiğini öne sürer. Önceki araştırmalar esas olarak geçmiş yatırımlara ve bunların ilişki bağlılığı üzerindeki etkisine odaklanmış olsa da (Rusbult vd., 1998), son dönemdeki çalışmalar bu anlayışı, ilişkiye geçmişte dahil edilen ve geleceği için planlanan hem somut hem de soyut yatırımları kapsayacak şekilde genişletmiştir (örn. Goodfriend ve Agnew, 2008). Bununla birlikte, hem somut hem de soyut yatırımların, özellikle kimlik oluşumu ve keşfiyle karakterize edilen bir gelişim aşaması olan "beliren yetişkinlikte", farklı kültürel bağlamlarda ilişki bağlılığını nasıl desteklediği hakkında daha az şey bilinmektedir (Arnett, 2000).

Bu çalışma, farklı yatırım biçimlerinin (geçmişe karşı planlanan; somut ve soyut) Türkiye'deki beliren yetişkinler arasındaki romantik ilişkilerde bağlılık yordayıcılığına nasıl katkıda bulunduğunu keşfederek Rusbult'un Yatırım Modeli'ni genişletmeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak, partnerler arasındaki paylaşılan kimlik ve bağ duygusu olan "biz-olma" (we-ness) kavramının, bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki aracı rolü inceleneyecektir. Bildiğimiz kadarıyla bu çalışma, Goodfriend ve Agnew (2008) tarafından genişletilen yatırımların bağlılığı açıklamadaki yordayıcı rollerini ve "biz-olma" kavramını beliren yetişkinlik evresinde inceleyen ilk çalışmadır; ayrıca "bizlik" kavramı da beliren yetişkinler arasında ilk kez değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, bu olguyu inceleyerek bu çalışma sadece beliren yetişkinlikteki ilişki dinamiklerinin akademik olarak anlaşılmasına katkıda bulunmakla kalmayıp, aynı zamanda romantik ilişkilerde yol alan beliren yetişkinlere yönelik ilişki danışmanlığı ve müdahaleleri için pratik çıkarımlar sunmaktadır.

Beliren Yetişkinlik ve Romantik İlişkiler

Beliren yetişkinlik, ergenlik ile yetişkinlik arasındaki bir geçiş evresi olarak tanımlanmaktadır. Bu aşamada bireyler, yaşamları hakkında kararlar alarak ve kimlik keşiflerini sürdürmek için farklı deneyimler yaşayarak ergenlikte başlayan kimliklerini şekillendirmeye devam etmektedirler (Furman ve Schaffer, 2003). Diğer bir deyişle, bu dönemde bireyler; aşk, iş ve dünya görüşleri hakkında, ergenlik yıllarında atılan temeller üzerine inşa edilen önemli kararlar alırlar.

Yaşamın tüm evrelerinde romantik ilişkiler önemli bir yer tutar; ancak beliren yetişkinler için bu ilişkiler aynı zamanda cinsel ve duygusal yakınlık sağlamanın yanı sıra değerleri, inançları, tercihleri ve üretkenliği anlamının bir aracı olan gelişimsel hedeflerdir (Arnett, 2000; Erikson, 1968). Beliren yetişkinler için bir romantik ilişki başlatmak ve sürdürmek, sağlıklı bir kimlik oluşturmada önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir (Arnett, 2000). Ergenlikten farklı olarak, beliren yetişkinlikte romantik ilişkilerin süresinin genellikle daha uzun olması beklenir (Arnett, 2004). Yetişkinliğin belirleyici işaretleri değişmiş; evlilik, çocuk sahibi olma ve eğitimi tamamlama gibi dönüm noktaları artık yirmili yaşların başından ziyade sonlarına doğru gerçekleşmeye başlamıştır. Sonuç olarak, gençler yetişkinliğin tipik özelliklerini yirmili yaşlarının ortalarına veya sonlarına kadar sergilememe veya erteleme eğilimindedirler (Arnett, 2000). Romantik ilişkilerin beliren yetişkinlerin yaşamları üzerindeki önemli etkisi göz önüne alındığında, yakın ilişkilerin dinamiklerini açıklayan en önde gelen modellerden biri olan Rusbult'un Yatırım Modeli (Rusbult vd., 1998), bu çalışmanın teorik arka planı olarak benimsenmiştir.

Yatırım Modeli

Yatırım modeli çerçevesinde bağlılık, bireyin bir ilişkide kalma niyetini, partnerine yönelik psikolojik bir bağ geliştirmesini ve ilişkiye uzun vadeli bir bakış açısı benimsemesini ifade etmektedir (Arriaga ve Agnew, 2001). Yatırım modeline göre (Rusbult vd., 1998; Tran vd., 2019), alternatiflerin kalitesi, ilişki doyumu ve yatırım büyüklüğü bağlılığın temel yordayıcılarıdır. Alternatiflerin kalitesi, birincil ilişkiye kıyasla çekici, arzu edilir ve ulaşılabilir bir alternatifin varlığını ifade etmektedir (Kelley ve Thibaut, 1978; Rusbult vd., 1998; Thibaut ve Kelley, 1959) ve bireyin ihtiyaçlarının mevcut ilişki dışında arkadaşlar, aile ya da tek başına olma yoluyla ne ölçüde karşılandığına bağlı olarak belirlenmektedir (Rusbult vd., 1998). Bu bağlamda, mevcut ilişkiye kıyasla alternatiflerin kalitesi arttıkça, bireylerin ilişkilerine yönelik bağlılık düzeylerinin azalma eğiliminde olduğu belirtilmektedir (Agnew, 2009). Aynı durum, mevcut ilişkilerine yönelik olası alternatifleri değerlendirme eğiliminde olan beliren yetişkinler için de geçerlidir (Agnew vd., 2017; Büyükşahin vd., 2005; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020). Alanyazında ilişki doyumu genellikle bireylerin ilişkilerinde olumsuz duygulara kıyasla olumlu duyguları ne ölçüde deneyimledikleri şeklinde tanımlanmaktadır. Buna göre, yatırım modeline göre ilişki doyumu yüksek olduğu sürece, ilişkideki bağlılık düzeyi de yüksek olma eğilimindedir (Etcheverry vd., 2012; Rodrigues vd., 2017; Rusbult vd., 1998; Tran vd., 2019). Bu bulgunun beliren yetişkinlerin romantik ilişkileri için de genellenebilir olduğu belirtilmektedir (Büyükşahin vd., 2005; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020; Özgülük Üçok vd., 2025). Yatırım büyüklüğü ise, ilişkiye daha önce sağlanmış olan ve ilişkinin sona ermesi durumunda kaybedilecek kaynakları ifade etmektedir (Le ve Agnew, 2003; Rusbult vd., 1998). Beliren yetişkinlik döneminde de benzer örüntülerin gözlemlendiği belirtilmektedir (Büyükşahin vd., 2005; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020).

Rusbult vd. (1998) tarafından ortaya konulan yatırım büyüklüğü kavramsallaştırmasını genişleten Goodfriend ve Agnew (2008), yatırımları zamanlama (geçmiş ve planlanan) ve maddesellik (somut ve soyut) boyutları açısından yeniden tanımlamışlardır. Zamanlama açısından, yalnızca geçmiş yatırımların değil, aynı zamanda geleceğe yönelik planlanan yatırımların da ilişkinin sona ermesi durumunda kaybedilecek kaynaklar olduğunu ileri sürmüşler ve planlanan yatırımların bağlılığı güçlendirmedeki önemine vurgu yapmışlardır. Maddesellik açısından ise somut yatırımlar, paylaşılan satın alımlar ya da ortak bir evcil hayvan gibi ilişkiyle doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı, fiziksel olarak var olan kaynaklar olarak tanımlanırken; soyut yatırımlar, fiziksel bir formu olmayan ancak kendini açma ve birlikte zaman geçirme gibi yollarla ilişkiyle bağlantılı olan kaynaklar olarak kavramsallaştırılmıştır. Sınırlı sayıdaki araştırma bulgusu, geleceğe yönelik planların romantik ilişkilerde bağlılığın güçlü bir yordayıcısı olduğunu ve geçmiş yatırımların etkisini aştığını ortaya koymaktadır (Goodfriend ve Agnew, 2008; Lehmiller, 2010). Ayrıca, geçmiş soyut yatırımların, planlanan soyut ve planlanan somut yatırımların bağlılıktaki varyansı anlamlı biçimde açıkladığı; buna karşın geçmiş somut yatırımların bağlılık düzeylerini yordamada daha az etkili olduğu bulunmuştur (Goodfriend ve Agnew, 2008; Lehmiller, 2010). Türkiye’den elde edilen bulgular, geçmiş soyut yatırımların, planlanan somut yatırımların ve planlanan soyut yatırımların hem çift kariyerli evli bireylerde (Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2021) hem de çift kariyerli evli çiftlerde (Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2023) bağlılığı yordadığını göstermektedir. Tüm bu bulgular, yatırımların bağlılığın güçlü yordayıcıları olduğunu öne süren klasik yatırım modeliyle örtüşmektedir. Ancak, araştırmacının bilgisi dâhilinde, yatırımların genişletilmiş biçimi olan geleceğe yönelik ilişki planlarını da kapsayan bu yaklaşım, ne Türkiye’de ne de uluslararası alanyazında beliren yetişkinler üzerinde incelenmiştir. Mevcut sınırlı bulgular, beliren yetişkinlerde yatırım büyüklüğünün ilişki bağlılığının yordayıcılarından biri olduğunu göstermektedir (örn., Büyükşahin vd., 2005; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020); ancak yatırımların geleceğe yönelik planları da içeren genişletilmiş versiyonu bu grupta ele alınmamıştır.

Genel olarak model, bireylerin ilişki dışındaki alternatiflerin çekiciliğinin düşük olduğu, partnerleriyle ilişkilerinden doyum aldıkları ve ilişkiye hem geçmiş hem de geleceğe yönelik, somut ve soyut kaynaklar açısından önemli ölçüde yatırım yaptıkları durumlarda daha yüksek düzeyde bağlılık gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Alanyazında sınırlı sayıda çalışma bulunmakla birlikte, romantik bir

ilişkide bağlılık geliştikçe, partnerlerin kendilerini bir bütünün parçası olarak algılamaya başladıkları ve ilişkide *biz-olma* duygusu geliştirdikleri öne sürülmektedir (Agnew vd., 1998). Ayrıca Landis vd. (2014) tarafından belirtildiği üzere, romantik ilişkilerine güçlü biçimde bağlı olan bireylerin daha güçlü bir *biz-olma* duygusuna sahip oldukları ve bunun da uzun süreli ilişkilerin gelişimine hizmet ettiği ifade edilmektedir.

Biz-olma (We-ness) Kavramının Tanımı ve Doğası

Biz-olma (*we-ness*), bireylerin romantik ilişkilerinde kendilerini partnerleriyle birlikte, iki ayrı kimlikten (ben/bana ya da sen/o/onlar) ziyade tek bir bütün (biz/bize) olarak algılama düzeyi şeklinde tanımlanmaktadır (Topcu-Uzer vd., 2020). Bu algı, partnerlerin ortak etkinliklere katılmalarını, duygusal ve bilişsel bağlar deneyimlemelerini ve bir birliktelik duygusu geliştirmelerini içermektedir (Meier vd., 2021). Biz-olma kavramının doğasını ele almak amacıyla bu çalışmada Topcu-Uzer vd. (2021) tarafından önerilen yaklaşım benimsenmiştir. Buna göre biz-olma üç temel boyuttan oluşmaktadır: bilişsel, davranışsal ve duygusal.

Biz-olmanın Bilişsel Boyutu

Bilişsel karşılıklı bağımlılık (*cognitive interdependence*; Agnew vd., 1998), “ilişki içindeki benliğin çoğulcu ve kolektif bir temsiliyle karakterize edilen zihinsel bir durum” olarak tanımlanmaktadır (s. 939). Bilişsel karşılıklı bağımlılık kavramı, biz-olmanın bilişsel boyutunu yansıtmaktadır (Topcu-Uzer vd., 2021). Bununla birlikte, bu kavram yatırım modelinin temel ilkelerine dayalı olarak geliştirilmiş olup (Rusbult, 1983), özellikle bağlılığın ilişkide hissedilen biz-olma duygusunu güçlendirdiğini öne sürmektedir (Agnew vd., 1998).

Biz-olmanın Davranışsal Boyutu

Biz-olmanın davranışsal boyutu genel olarak çiftlerin stresle başa çıkmak için kullandıkları ikili başa çıkma (*dyadic coping*) stratejilerini ifade etmektedir (Bodenmann, 2008). Sistemik transaksyonel model (Systemic Transactional Model – STM; Bodenmann, 2005), çift ilişkilerinde bireysel ya da çift olarak yaşanan stresin ve bu stres faktörleriyle başa çıkma biçimlerinin birbirinden bağımsız olamayacağını ileri sürmektedir; çünkü stres, ilişkiye yayılabilir ya da ilişki içinde karşılıklı olarak aktarılabilir (Falconier vd., 2015). Bu bağlamda stres, bireysel bir deneyim olmaktan çıkarak “bizim stresimiz”, başka bir deyişle “biz-stresi” hâline gelmekte ve duygusal ile pratik başa çıkma stratejilerinin kullanımı yoluyla stresle baş etmeyi kolaylaştırmaktadır (Bodenmann vd., 2016).

Biz-olmanın Duygusal Boyutu

Bireyler kendilerini tanımlarken başkalarıyla olan ilişkilerine daha fazla öncelik verdiklerinde, yakın bir ikili ilişkinin parçası olma dereceleri ve partnerleriyle biz-olma duygusu hissetme düzeyleri de farklılaşabilmektedir (Acitelli vd., 1999). Bu bağlamda, çift kimliği (*couple identity*), alanyazında biz-olmanın duygusal boyutu olarak kavramsallaştırılmıştır (örn., Topcu-Uzer vd., 2021) ve partnerlerin kendilerini ilişkileri içinde bir bütünün parçası olarak görebilme potansiyeli şeklinde tanımlanmaktadır (Acitelli vd., 1999). Bağlılık, çift kimliğinin (duygusal biz-olma duygusunun) gelişimi için bir ön koşul olarak değerlendirilebilir; çünkü daha yüksek düzeyde bağlılık gösteren ve daha yerleşik ilişkiler, bireylerin kimliklerini daha çok belirli ilişkilerine odaklamalarına ve bu kimliğin, başkalarına ilişkin daha genel kimliklerden ziyade partnerlerine yönelik düşünce ve duygularla daha ilişkili olmasına yol açmaktadır (Acitelli vd., 1999). Tüm bu bulgular birlikte ele alındığında, bağlılığın biz-olmanın çeşitli boyutlarını ve genel biz-olma düzeyini yordayıcı rolü vurgulanmaktadır. Bu araştırmada biz-olma, bütüncül bir yapı olarak ele alınmış ve analiz edilmiştir.

İlişkide biz-olma duygusu üzerine yapılan sınırlı sayıdaki ampirik çalışma, araştırmaların çoğunlukla evli bireyler ya da evli çiftler üzerinde yürütüldüğünü göstermektedir (örn., Alea vd., 2015; Buehlman vd., 1992; Cruwys vd., 2022; Reid vd., 2006; Singer vd., 2015). Türk alanyazınında da benzer bir örüntü görülmekte olup (örn., Aydoğan vd., 2024; Özgülük Üçok vd., 2024), çalışmaların genellikle evli bireyler/çiftler üzerinde; ilişki doyumu, psikolojik sıkıntı ve stresle çift olarak birlikte başa çıkma

bağlamında gerçekleştirildiği görülmektedir. Araştırmacının bilgisi dahilinde tek istisna, yatırım modeli değişkenleri (ilişki doyumu, alternatiflerin kalitesi, yatırım büyüklüğü ve bağlılık) ile biz-olma arasındaki ilişkileri, hâlihazırda evli olmayan beliren yetişkinler üzerinde ve ikili düzeyde inceleyen çalışmadır (Özgülük Üçok vd., 2025). Alanyazında biz-olma ile ilişkisi en sık incelenen değişken ilişki doyumu olup, tüm çalışmalar biz-olmanın ilişki/evlilik doyumunu açıklamadaki güçlü yordayıcı rolünü ortaya koymuştur (örn., Alea vd., 2015; Cruwys vd., 2022; Medvene vd., 2000; Singer vd., 2015).

Yatırım modeli çerçevesinde ilişki doyumu, daha önce de belirtildiği üzere, bağlılığın en güçlü yordayıcısı olarak kabul edilmiştir (Le ve Agnew, 2003; Tran vd., 2019). Bununla birlikte, son yıllarda bazı çalışmalar ilişki doyumu ile bağlılık arasındaki karşılıklı ilişkiye dikkat çekmektedir. Bağlılık uzun süre bir sonuç değişkeni olarak ele alınmış olsa da (örn., Canary ve Stafford, 1992; Floyd ve Wasner, 1994; Kızılkaya, 2020), romantik ilişkilerde birçok davranış örüntüsünü etkileyen bir başlangıç noktası olarak değerlendirilmekte ve ilişki doyumunun olası bir öncülü olarak görülmektedir (Landis vd., 2014). Landis vd. (2014) ayrıca bireylerin romantik ilişkilerine güçlü biçimde bağlı olduklarında daha yüksek düzeyde biz-olma duygusu hissettiklerini ileri sürmüştür. Buna paralel olarak, bağlılık arttıkça ilişki doyumunun da artacağı öne sürülmektedir (örn., Schneewind ve Wunderer, 2003). Ayrıca alanyazın bulguları, tüm çalışmaların biz-olmanın ilişki/evlilik doyumunu açıklamadaki yordayıcı rolünü vurguladığını göstermektedir (örn., Alea vd., 2015; Cruwys vd., 2022; Medvene vd., 2000; Singer vd., 2015).

Bu bulgular ve kuramsal önermeler doğrultusunda, bu çalışmada ilişki doyumu sonuç değişkeni olarak kavramsallaştırılmış ve biz-olmanın, bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide aracı (*mediator*) bir rol üstleneceği önerilmiştir.

Özetle, romantik ilişkilerde biz-olma kavramına yönelik artan ilgiye rağmen, alanyazında çeşitli önemli boşluklar bulunmaktadır. İlk olarak, ampirik çalışmaların büyük çoğunluğu evli bireyler ya da evli çiftler üzerinde yoğunlaşmış; evlilik dışı romantik ilişkiler içinde bulunan beliren yetişkinler büyük ölçüde göz ardı edilmiştir. İkinci olarak, biz-olma kavramı ilişki doyumuyla tutarlı biçimde ilişkilendirilmiş olmasına karşın, yatırım modeli çerçevesinde —özellikle bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide olası bir aracı değişken olarak— ele alınmasına yönelik ampirik bulgular sınırlıdır. Son olarak, bu değişkenler arasındaki ilişkileri farklı kültürel bağlamlarda, özellikle Türkiye’de inceleyen araştırmalar oldukça azdır. Bu boşlukları ele almayı amaçlayan mevcut çalışma, beliren yetişkinler arasında bağlılığın temelleri, bağlılık, biz-olma ve ilişki doyumu arasındaki ilişkileri tek bir model kapsamında incelemektedir.

Mevcut Çalışma

Bu doğrultuda, bu araştırmada Türkiye’de yaşayan beliren yetişkinlerde bağımlılığın temellerinin (alternatiflerin kalitesi ve yatırımlar) bağlılıkla nasıl ilişkili olduğu ve bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki olumlu ilişkide biz-olmanın aracı bir rol üstlenip üstlenmediği incelenmiştir. Bu kapsamda aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

Hipotez 1 (H1): Bağımlılığın temelleri bağlılık ile anlamlı düzeyde ilişkili olacaktır.

H1a: Alternatiflerin kalitesi, bağlılık ile anlamlı ve negatif yönde ilişkili olacaktır.

H1b: Geçmiş somut yatırımlar, bağlılık ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H1c: Geçmiş soyut yatırımlar, bağlılık ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H1d: Planlanan somut yatırımlar, bağlılık ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

H1e: Planlanan soyut yatırımlar, bağlılık ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

Hipotez 2 (H2): Bağlılık, biz-olma ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

Hipotez 3 (H3): Bağlılık, ilişki doyumu ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

Hipotez 4 (H4): Biz-olma, ilişki doyumu ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacaktır.

Hipotez 5 (H5): Biz-olma, bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki pozitif ilişkide aracı bir rol üstlenecektir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma, Türkiye’de yaşayan beliren yetişkinlerde alternatiflerin kalitesi ile farklı yatırım türleri arasındaki ilişkileri ve bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide biz-olmanın aracı rolünü incelemeyi amaçlamıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla, Fraenkel vd. (2011) tarafından nicel değişkenler arasındaki ilişkinin derecesini değerlendiren bir araştırma yaklaşımı olarak tanımlanan ilişkisel araştırma deseni benimsenmiştir. Araştırma hipotezleri, yapısal eşitlik modellemesi çerçevesinde, gözlenen değişkenler kullanılarak gerçekleştirilen yol analizi ile test edilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemi, uygun örnekleme yöntemiyle ve üç ölçüt temel alınarak belirlenmiştir: (1) 18–29 yaş aralığında olmak, (2) en az 3 aydır devam eden bir romantik ilişki içinde olmak ve (3) Türkiye’de yaşıyor olmak. Örneklem toplam 291 beliren yetişkinden oluşmaktadır. Katılımcıların 103’ü (%35,4) cinsiyet kimliğini erkek, 188’i (%64,6) kadın olarak bildirmiştir. Katılımcıların yaşları 18 ile 29 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 22,68’dir (SS = 1,60).

Katılımcıların büyük çoğunluğu lise mezunudur (n = 199, %68,4). Yalnızca üç katılımcı lisansüstü dereceye sahiptir (%1) ve geri kalan katılımcılar lisans mezunudur (n = 89, %30,6). Katılımcıların 233’ü (%80) hâlen öğrenci olup, 95’i (%32,6) çalışmaktadır. Katılımcıların yarıdan fazlasının geliri 0-2324 TL arasındadır (%57,4); veri toplama sürecinde 1 ABD doları yaklaşık 20 TL’ye karşılık gelmektedir. Örneklem 274’ü (%94,2) devam eden bir romantik ilişki içinde olduğunu, 17’si (%5,8) ise nişanlı olduğunu belirtmiştir. İlişki süreleri 3 ay ile 120 ay arasında değişmekte olup, ortalama ilişki süresi 25,71 aydır (SS = 24,35).

Veri Toplama Araçları

Yatırım Modeli Ölçeği. Yatırım Modeli Ölçeği (Investment Model Scale; IMS; Rusbult vd., 1998), yatırım modeli tarafından önerilen dört yapıyı ölçen bir öz-bildirim aracıdır: bağlılık, ilişki doyumu, alternatiflerin kalitesi ve yatırım büyüklüğü. Ölçek toplam 22 maddeden oluşmaktadır; 5 madde ilişki doyumunu (örn., “İlişkimiz beni çok mutlu ediyor”), 5 madde alternatiflerin kalitesini (örn., “Birlikte olduğum kişi dışında bana çok çekici gelen insanlar var”), 5 madde yatırım büyüklüğünü (örn., “İlişkimize öyle çok yatırım yaptım ki, eğer bu ilişki sona erecek olursa çok şey kaybetmiş olurum.”) ve 7 madde bağlılığı (örn., “İlişkimizin sonsuza kadar sürmesini istiyorum”) ölçmektedir. Maddeler 9’lu Likert tipi bir ölçek üzerinde derecelendirilmektedir (0 = “hiç katılmıyorum”, 8 = “tamamen katılıyorum”).

Türkçe uyarlama kapsamında, doyum, alternatiflerin kalitesi ve yatırım büyüklüğü alt ölçekleri Büyüksahin vd. (2005) tarafından; bağlılık alt ölçeği ise Büyüksahin ve Taluy (2008) tarafından uyarlanmıştır. Bu çalışmada, özgün yatırım büyüklüğü alt ölçeği yerine geçmiş ve planlanan yatırımları ölçen genişletilmiş ölçekler kullanıldığından, IMS’nin yalnızca alternatiflerin kalitesi, ilişki doyumu ve bağlılık alt ölçekleri kullanılmıştır. İç tutarlılık Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiş; alternatiflerin kalitesi için .71, ilişki doyumu için .93 ve bağlılık için .88 olarak bulunmuştur.

Geçmiş ve Planlanan Yatırımlar Ölçeği. Geçmiş ve Planlanan Yatırımlar Ölçeği (Past and Planned Investments Measure; PPIM; Goodfriend ve Agnew, 2008), romantik ilişkilerdeki yatırımları zamanlama (geçmiş–planlanan) ve maddesellik (somut–soyut) boyutları doğrultusunda değerlendiren bir öz-bildirim aracıdır. Ölçek toplam 26 maddeden oluşmaktadır: 8 madde geçmiş soyut yatırımları (örn., “Partnerim ve ben boş zamanlarımızda birlikte bir şeyler yaparız.”), 5 madde geçmiş somut yatırımları (örn., “Partnerimle ortak banka hesaplarımız (vadesiz hesap, vb.) var.”), 8 madde planlanan

soyut yatırımları (örn., “Gelecekte, ilişkimize oldukça fazla zaman ayıracağım.”) ve 5 madde planlanan somut yatırımları (örn., “Gelecekte partnerimle ortak mal varlıklarımız olacak.”) ölçmektedir. Katılımcılar maddeleri 0 (“kesinlikle katılmıyorum”) ile 8 (“kesinlikle katılıyorum”) arasında derecelendirmektedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer (2023) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada Cronbach alfa katsayıları geçmiş somut yatırımlar için .80, geçmiş soyut yatırımlar için .71, planlanan somut yatırımlar için .83 ve planlanan soyut yatırımlar için .83 olarak bulunmuş; bu değerler kabul edilebilir ile iyi düzeyde iç tutarlılığa işaret etmektedir.

Biz-olma Ölçeği. Biz-olma Ölçeği (We-ness Questionnaire; WQ; Topcu-Uzer vd., 2020), partnerlerin bilişsel, duygusal ve davranışsal biz-olma algılarını ölçen bir öz-bildirim aracıdır. Ölçek, tek faktörlü yapıda 17 maddeden oluşmaktadır (örn., “Birbirimizin görüşlerini, duygularını, planlarını ve isteklerini hisseder, bunlara ilgi gösterir ve destekleriz.”). Maddeler 5’li Likert tipi bir ölçek üzerinde değerlendirilmiştir (1 = “hiç katılmıyorum”, 5 = “tamamen katılıyorum”). Ölçeğin Türkçe uyarlaması Özgülük Üçok vd. (2024) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach alfa katsayısı ile hesaplanmış ve .94 olarak bulunmuştur.

Demografik Bilgi Formu. Araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu, katılımcıların bireysel ve ilişkisel özelliklerine ilişkin bilgi toplamak amacıyla kullanılmıştır. Bireysel özellikler kapsamında cinsiyet kimliği, yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu, öğrenci olma ve çalışma durumu; ilişkisel özellikler kapsamında ise ilişki durumu ve ilişki süresi sorulmuştur.

Veri Analizi

Bu çalışmada, bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki olumlu ilişkide biz-olmanın aracı rolü incelenmiştir. Ana analizlere geçilmeden önce, ön analizler ve betimleyici istatistikler SPSS 29 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ardından, araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla AMOS 29 programı kullanılarak, yapısal eşitlik modellemesi kapsamında gözlenen değişkenlerle yol analizi yapılmıştır. Model uyumu, χ^2/df oranı, karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI), normlaştırılmış uyum indeksi (NFI) ve standartlaştırılmış kök ortalama kare artık (SRMR) gibi çeşitli uyum ölçütleri kullanılarak değerlendirilmiştir. χ^2/df oranının 3 veya daha düşük olması yüksek düzeyde uyuma işaret etmektedir (Ullman, 2001). CFI ve NFI değerleri 0 ile 1 arasında değişmekte olup .95’in üzerindeki değerler iyi uyumu göstermektedir (Brown, 2006). SRMR için kabul edilebilir değer aralığı ise 0 ile .08 arasındadır (Hu ve Bentler, 1999).

Etik Hususlar

Araştırma için gerekli etik onay, yazarın bağlı bulunduğu üniversiteden alınmıştır. Veri toplama süreci Qualtrics platformu üzerinden çevrim içi olarak gerçekleştirilmiş olup, anketlerin tamamlanması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Katılım gönüllülük esasına dayanmış ve katılımcılardan araştırmaya başlamadan önce bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Katılımcılar, araştırmanın amacı hakkında bilgilendirilmiş ve istedikleri herhangi bir zamanda herhangi bir yaptırım olmaksızın çalışmadan çekilebilecekleri konusunda bilgilendirilmiştir.

Bulgular

Betimleyici İstatistikler ve Korelasyonlar

Betimleyici istatistikler ve korelasyonlar Tablo 1’de sunulmuştur. En düşük korelasyon, geçmiş somut yatırımlar ile bağlılık arasında bulunmuştur ($r = -.14, p < .05$). En yüksek korelasyon ise biz-olma ile ilişki doyumu arasında gözlenmiştir ($r = .76, p < .01$).

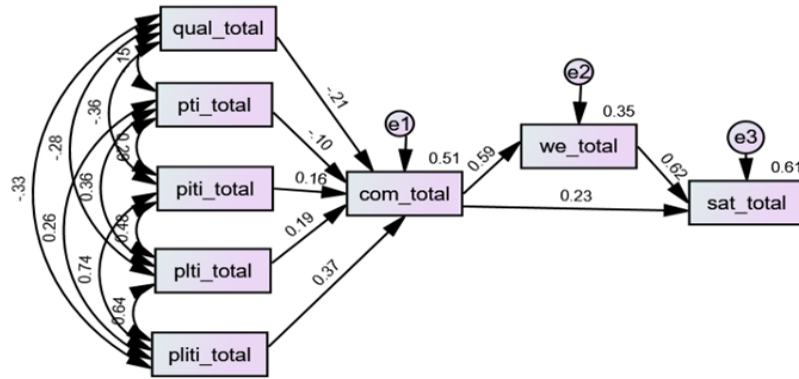
Tablo 1. Betimleyici İstatistikler ve Korelasyonlar

	Sat_Total	Qual_Total	Com_Total	Pti_Total	Piti_Total	Plti_Total	Pliti_Total	We_Total
Sat_Total	1							
Qual_Total	-.36**	1						
Com_Total	.60**	-.43**	1					
Pti_Total	.23**	-.15*	-.14*	1				
Piti_Total	.45**	-.36**	.58**	.29**	1			
Plti_Total	.46**	-.28**	.53**	.36**	.48**	1		
Pliti_Total	.50**	-.33**	.66**	.26**	.74**	.64**	1	
We_Total	.76**	-.31**	.59**	.23**	.55**	.51**	.60**	1
Mean	39.21	19.66	56.39	12.60	59.40	36.09	62.36	76.31
SD	6.69	8.51	9.08	9.93	7.87	8.80	8.68	9.26

Not. *sat_total* = ilişki doyumu toplam puanı; *qual_total* = alternatiflerin kalitesi toplam puanı; *com_total* = bağlılık toplam puanı; *pti_total* = geçmiş somut yatırımlar toplam puanı; *piti_total* = geçmiş soyut yatırımlar toplam puanı; *plti_total* = planlanan somut yatırımlar toplam puanı; *pliti_total* = planlanan soyut yatırımlar toplam puanı; *we_total* = bizlik toplam puanı

Doğrudan ve Dolaylı Etkiler

Bu çalışmada, bağımlılığın temellerinin (alternatiflerin kalitesi, geçmiş somut yatırımlar, geçmiş soyut yatırımlar, planlanan somut yatırımlar ve planlanan soyut yatırımlar) bağıllığı yordadığı ve bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide biz-olmanın aracı rol üstlendiği model, beliren yetişkinler örnekleminde test edilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Doğrudan ve Dolaylı Etkiler

Not. *qual* = alternatiflerin kalitesi; *pti* = geçmiş somut yatırımlar; *piti* = geçmiş soyut yatırımlar; *plti* = planlanan somut yatırımlar; *pliti* = planlanan soyut yatırımlar; *com* = bağlılık; *we* = bizlik; *sat* = ilişki doyumu.

Hipotezleri test etmek amacıyla yol analizi gerçekleştirilmiştir. Bağımlılığın temelleri ile bağlılık arasındaki ilişkileri inceleyen H1a–H1e hipotezleri, bağıllığı yordayan doğrudan yollar aracılığıyla test edilmiştir. H2, H3 ve H4 hipotezleri ise bağlılık, bizlik ve ilişki doyumu arasındaki doğrudan yolların incelenmesi yoluyla test edilmiştir. Son olarak, bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide bizliğin aracı rolünü inceleyen H5 hipotezi, bootstrap yöntemiyle elde edilen güven aralıkları kullanılarak dolaylı etkilerin değerlendirilmesiyle test edilmiştir. Önerilen model, gerçekleştirilen yol analizleri sonucunda veriye iyi uyum göstermiştir ($\chi^2 = 62.057$, $sd = 10$, $p = .00$, $\chi^2/sd = 6.206$, CFI = .95, NFI = .95, SRMR = .08). χ^2/sd oranı beklenen eşik değerlerin üzerinde olsa da, bu durum ki-kare istatistiğinin örneklem büyüklüğüne ($N = 291$) ve model karmaşıklığına duyarlı olmasıyla açıklanabilir. Bu nedenle

artımlı ve mutlak uyum indekslerine daha fazla ağırlık verilmiş ve bu indeksler modelin kabul edilebilir düzeyde uyuma sahip olduğunu göstermiştir. Aracı ve sonuç değişkenlerine ilişkin açıklanan varyans miktarını belirlemek amacıyla karesel çoklu korelasyon (R^2) değerleri incelenmiştir. Bağlılığı doğrudan yordayan bağımlılığın temelleri (alternatiflerin kalitesi, geçmiş somut yatırımlar, geçmiş soyut yatırımlar, planlanan somut yatırımlar ve planlanan soyut yatırımlar) bağıllıktaki varyansın %51'ini açıklamaktadır. Bağlılık, biz-olmadaki varyansın %35'ini açıklarken; bağıllık ve biz-olma birlikte ele alındığında ilişki doyumundaki varyansın %61'ini açıklamaktadır.

Modelde yer alan tüm doğrudan etkiler anlamlı bulunmuştur (Tablo 2). Yapısal model kapsamında ilk olarak, bağımlılığın temellerinin (alternatiflerin kalitesi, geçmiş somut yatırımlar, geçmiş soyut yatırımlar, planlanan somut yatırımlar ve planlanan soyut yatırımlar) bağıllık ile ilişkili olacağı varsayılmıştır. Buna göre, alternatiflerin kalitesi bağıllık ile negatif yönde ilişkili bulunmuştur (H1a doğrulandı; $\beta = -.21, p < .001$, [%95 GA $-.31, -.10$]). Geçmiş somut yatırımlar bağıllık ile anlamlı düzeyde ilişkili olmakla birlikte, ilişkinin yönü beklenen yönde değildir (H1b reddedildi; $\beta = -.10, p < .05$, [%95 GA $-.18, -.02$]). Geçmiş soyut yatırımların bağıllık ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (H1c doğrulandı; $\beta = .16, p < .05$, [%95 GA $.01, .32$]). Planlanan somut yatırımlar bağıllık ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur (H1d doğrulandı; $\beta = .19, p < .05$, [%95 GA $.06, .32$]). Planlanan soyut yatırımların ise bağıllık ile güçlü ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür (H1e doğrulandı; $\beta = .37, p < .001$, [%95 GA $.21, .52$]). İkinci hipotez kapsamında, bağıllığın biz-olma ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (H2 doğrulandı; $\beta = .59, p < .001$, [%95 GA $.47, .69$]). Üçüncü hipotez doğrultusunda, bağıllığın ilişki doyumu ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır (H3 doğrulandı; $\beta = .23, p < .001$, [%95 GA $.09, .39$]). Dördüncü hipoteze ilişkin olarak, biz-olmanın ilişki doyumu ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (H4 doğrulandı; $\beta = .62, p < .001$, [%95 GA $.46, .76$]). Son olarak, mevcut çalışmada anlamlı bir dolaylı etki saptanmıştır (Tablo 2). Buna göre, biz-olmanın bağıllık ile ilişki doyumu arasındaki pozitif ilişkide aracı rol üstleneceği yönündeki hipotez doğrulanmıştır (H5 doğrulandı; $\beta = .27, p < .001$, [%95 GA $.19, .38$]). Başka bir ifadeyle, bağıllık biz-olma ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olup, bu durum beliren yetişkinlerin romantik ilişkilerinden daha yüksek doyum hissetmelerine yol açmaktadır.

Tablo 2. Doğrudan ve Dolaylı Etkiler

Doğrudan Etkiler					
	B	SE	t	p	β
Alternatiflerin kalitesi - - -> Bağıllık	-.23	.05	-4.73	.001**	-.21
Geçmiş somut yatırımlar - - -> Bağıllık	-.09	.04	-2.22	.027*	-.10
Geçmiş soyut yatırımlar - - -> Bağıllık	.19	.07	2.54	.011*	.16
Planlanan somut yatırımlar - - -> Bağıllık	.19	.06	3.37	.001**	.19
Planlanan soyut yatırımlar - - -> Bağıllık	.39	.07	5.25	.001**	.37
Bağıllık - - -> Biz-olma	.60	.05	12.53	.001**	.59
Bağıllık - - -> İlişki doyumu	.17	.03	4.98	.001**	.23
Biz-olma- - -> İlişki doyumu	.45	.03	13.64	.001**	.62
Dolaylı Etki					
Dolaylı etkilere ilişkin bootstrap tahminleri					
	Standardize	95% CI		Standardize	
Bağıllık - - -> Biz-olma - - -> İlişki doyumu	.27	[.19, .38]		.37	

Not. *p < .05, **p < .001

Tartışma

Bu çalışmada, Türkiye’de yaşayan beliren yetişkinlerde bağımlılığın temellerinin (alternatiflerin kalitesi ve yatırımlar) bağıllık ile nasıl ilişkili olduğu ve biz-olmanın, bağıllık ile ilişki doyumu arasındaki olumlu ilişkiye aracılık edip etmediği incelenmiştir. Çalışmanın hipotezlerinin tamamı, geçmiş somut yatırımlar ile bağıllık arasındaki ilişkinin yönü dışında, doğrulanmıştır.

Özellikle bulgular, H1a hipotezini destekleyerek alternatiflerin kalitesinin Türk beliren yetişkinlerde bağıllık ile negatif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, genel olarak önceki alanyazın bulgularıyla (örn., Agnew, 2009; Rusbult, 1983; Rusbult vd., 1998) ve özel olarak beliren yetişkinlerle yürütülen çalışmalarla (Büyükşahin vd., 2005; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007; Kızılkaya, 2020; Özgülük Üçok vd., 2025) oldukça tutarlıdır. Buna göre, bireyin mevcut romantik ilişkisinden daha ağır basan başka olası partnerler ya da yalnızlık gibi alternatiflere sahip olması durumunda, yatırım modeline göre bireyin mevcut romantik ilişkisinde kalmayı istememesi ve ilişkiye yönelik bağıllık düzeyinin düşük olması kaçınılmazdır.

Geçmiş somut yatırımların bağıllıkla pozitif yönde ilişkili olup olmadığını inceleyen H1b hipotezi, ilişkinin yönünün beklendiği gibi olmaması ve bağıllığı yordama açısından oldukça küçük bir etki büyüklüğü sergilemesi nedeniyle reddedilmiştir. Üniversite öğrencileriyle yapılan sınırlı sayıdaki önceki çalışmalar, geçmiş somut yatırımların diğer yatırım türleriyle karşılaştırıldığında bağıllığın en zayıf yordayıcısı olduğunu (Goodfriend ve Agnew, 2008) ya da üniversite öğrencilerinde (bkz. Goodfriend ve Agnew, 2008), çift kariyerli evli bireylerde (Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2021) ve çiftlerde (Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2023) bağıllığın anlamlı bir yordayıcısı olmadığını göstermiştir. Bu çalışmada da geçmiş somut yatırımlar bağıllık üzerinde en düşük etki büyüklüğünü göstermiştir; ancak beliren yetişkinlerde geçmiş somut yatırımlar ile bağıllık arasında negatif bir ilişki bulunması dikkat çekicidir. Yani bireylerin ilişkilerine yaptıkları geçmiş somut yatırımlar arttıkça bağıllık düzeylerinin azalma eğiliminde olduğu görülmüştür. Bu bulguyla doğrudan ilişkilendirilebilecek belirli bir önceki çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmadaki beliren yetişkinlerin ortalama ilişki süresinin yaklaşık iki yıl olması ve gelişimsel olarak beliren yetişkinlik döneminde bulunmaları nedeniyle borç paylaşımı ya da ortak banka hesabı gibi çok fazla geçmiş somut yatırım yapmamış olabilecekleri; bu tür yatırımlar yapmışlarsa da bu yatırımların beraberinde getirdiği sorumlulukların bağıllık düzeylerini olumsuz yönde etkilemiş olabileceği düşünülebilir. Bu durumun gelecekteki çalışmalarda daha ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, geçmiş soyut yatırımların bağıllıkla pozitif yönde ilişkili olup olmadığını inceleyen H1c hipotezi doğrulanmıştır. Bu bulgu, önceki araştırmalarla tutarlıdır (örn., Goodfriend ve Agnew, 2008; Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2021; Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2023). Soyut yatırımlar, somut yatırımlara kıyasla kişisel yoruma daha açıktır (Goodfriend ve Agnew, 2008). Örneğin, ilişkide algılanan duygusal bağıllık ya da yapılan fedakârlıklar, ilişkinin mevcut durumundan etkilenebilir (örn., ilişki iyi gidiyorsa geçmiş çabalar abartılabilir; McFarland ve Ross, 1987) ya da ilişkinin idealleştirilmesi gibi faktörlerle şekillenebilir (Murray ve Holmes, 1993). Buna karşılık, finansal yatırımlar gibi somut yatırımlar daha nesneldir ve duygusal durumlardan daha az etkilenebilir. Giderek materyalistleşen dünyada, ilişkilerin sürdürülmesinde bireylerin fiziksel unsurlardan ziyade daha çok soyut yatırımları önemli gördüğüne dair bulgular özellikle beliren yetişkinler açısından umut vericidir (Goodfriend ve Agnew, 2008).

Planlanan somut ve planlanan soyut yatırımların bağıllıkla pozitif yönde ilişkili olup olmadığını inceleyen H1d ve H1e hipotezleri de doğrulanmıştır. Bu sonuçlar, önceki bulgularla tutarlıdır (örn., Goodfriend ve Agnew, 2008; Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2021; Özgülük Üçok ve Hatipoğlu-Sümer, 2023). Goodfriend ve Agnew (2008), çalışmalarında romantik bir ilişkiye daha yüksek bağıllığın, mevcut partnerle geleceğe yönelik daha fazla plan yapılmasıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu durum, yüksek ilişki bağıllığının uzun vadeli bir ilişki perspektifiyle ilişkili olduğunu ortaya koyan önceki araştırmalarla da örtüşmektedir (Arriaga ve Agnew, 2001; Berscheid ve Reis, 1998). Ayrıca Goodfriend ve Agnew’in (2008) üçüncü çalışması, gelecekte ilişkilerine yatırım yapmayı daha fazla

planlayan bireylerin ilişkilerini sonlandırma olasılıklarının daha düşük olduğunu göstermiştir; çünkü böyle bir durumda hem geçmiş hem de planlanan yatırımlar kaybedilecektir.

Bağlılığın biz-olma ile pozitif yönde ilişkili olacağını öne süren H2 hipotezi de doğrulanmıştır. Bu bulgu, biz-olmanın tanımı ve doğasıyla uyumludur; zira bağlılık, biz-olmayı açıklayan önemli bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, bilişsel karşılıklı bağımlılık biz-olmanın bilişsel boyutunu yansıtmaktadır (Topcu-Uzer vd., 2021) ve yatırım modelinin temel ilkelerine dayanmaktadır (Rusbult, 1983). Bu model, bağlılığın ilişkide hissedilen bizlik algısını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır (Agnew vd., 1998). Ayrıca bağlılık, çift kimliğinin (biz-olmanın duygusal boyutu) gelişimi için bir ön koşul olarak değerlendirilebilir; çünkü daha yüksek bağlılık düzeyine sahip bireyler, düşünce ve duygularında daha çok ilişkilerine odaklanan kimlikler geliştirmektedirler (Acitelli vd., 1999). Landis ve diğerleri (2014) da çiftlerin ilişkilerine güçlü bir bağlılık hissettiklerinde daha fazla biz-olma duygusu geliştirdiklerini ve bunun uzun süreli ilişkilerle sonuçlandığını öne sürmüştür. Benzer şekilde, Özgülük Üçok ve diğerlerinin (2025) bulguları da beliren yetişkinlerde bağlılığın biz-olmayı yordadığını göstermektedir.

Bağlılığın ilişki doyumuyla pozitif yönde ilişkili olacağını öne süren H3 hipotezi de doğrulanmıştır. Alanyazında bağlılık ile ilişki doyumu arasında karşılıklı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Özellikle yatırım modeli (Rusbult, 1983; Rusbult vd., 1998), ilişki doyumunun bağlılığın en güçlü yordayıcısı olduğunu ileri sürmektedir; bu durum önceki çalışmalar tarafından da desteklenmiştir (örn., Le ve Agnew, 2003). Bununla birlikte, bağlılığın ilişki doyumunun bir sonucu olmaktan ziyade, ilişkinin sürdürülmesinde bir başlangıç noktası olabileceği de vurgulanmaktadır (Landis vd., 2014). Nitekim Schneewind ve Wunderer'in (2003) çalışması, bağlılık arttıkça ilişki doyumunun da arttığını göstermiştir.

Biz-olmanın ilişki doyumuyla anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olacağını öne süren H4 hipotezi, bu çalışmada doğrulanmıştır. Alanyazında bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların tamamı evli bireyler ya da çiftlerle yürütülmüş (örn., Alea vd., 2015; Buehlman vd., 1992; Cruwys vd., 2022; Reid vd., 2006; Singer vd., 2015) ve bu çalışmaların tümü biz-olmanın ilişki doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğunu ortaya koymuştur (örn., Alea vd., 2015; Cruwys vd., 2022; Medvene vd., 2000; Singer vd., 2015). Bu doğrultuda, beliren yetişkinlerle yürütülen mevcut çalışmanın bulguları da farklı bir örneklemede önceki bulguları doğrulayarak, romantik ilişkilerinde biz-olma duygusunu hisseden bireylerin ilişkilerinden daha fazla doyum aldıklarını göstermektedir. Evli bireylerle yapılan çalışmalardan biri, bu anlamlı ilişkinin olası nedenini, biz-olmanın ilişkiye birlik ve karşılıklılık hissi kazandırması ve bireylerin zor zamanlarda birbirlerini desteklemelerine olanak tanınması olarak açıklamaktadır. Bu durum, biz-olmanın davranışsal boyutunda yer alan “biz stresi”ni deneyimleme ve çiftlere özgü başa çıkma stratejilerinin kullanılmasıyla yansıtılmakta olup, bu tür “biz anları”nın evlilik mutluluğu ve evlilik dayanıklılığının zaman içindeki en temel bileşenlerinden biri olduğu vurgulanmaktadır (Alea vd., 2015; Bodenmann, 2008). Bu açıklama, beliren yetişkinlerle elde edilen mevcut çalışmanın bulgularına da genellenebilir. Nitekim beliren yetişkinler üniversiteden mezun olma, iş arama, romantik ilişkilerini sürdürme ve kimlik oluşturma gibi çok sayıda stres faktörüyle karşı karşıya kalabilmektedir (Arnett, 2000). Bu süreçlerde partnerlerin birbirlerine eşlik etmeleri ve çiftlere özgü başa çıkma süreçlerine birlikte dahil olmaları, bireylerin bizlik algılarını güçlendirmiş ve bunun sonucunda ilişki doyumlarını artırmış olabilir.

Son olarak, bu çalışmada H5 hipotezi doğrulanmış ve biz-olmanın bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki pozitif ilişkiye aracılık ettiği görülmüştür. Buna göre, bağlılık biz-olma ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkilidir ve bu durum, beliren yetişkinlerin ilişkilerinden daha fazla doyum hissetmelerine yol açmaktadır. Alternatiflerin kalitesi ile geçmiş ve planlanan yatırımlar tarafından yordanan bağlılık, bu çalışmadaki beliren yetişkinlerin mevcut ilişkilerinin dışındaki alternatifleri daha az önemsediklerini, ilişkilerine geçmişte soyut yatırımlar yaptıklarını ve geleceğe yönelik olarak daha fazla somut ve soyut yatırım planına sahip olduklarını göstermektedir. Tüm bu unsurlar birlikte, bireylerin ilişkilerine yönelik bağlılıklarının temelini oluşturmaktadır. Bağlılık oluştuktan sonra, romantik ilişkide bir sonraki aşama olarak “biz” olma duygusunun, yani bireysel kimliklerini korumakla birlikte ilişkide bir bütünün parçası olma hissinin geliştiği görülmektedir (Meier vd., 2021). Bu çalışmanın bulguları, beliren yetişkinlerin

romantik ilişkilerinde öncelikle ilişkide kalma niyetini geliştirdiklerini, bunun ardından biz-olmanın oluştuğunu ortaya koymaktadır. Biz-olma kavramı genellikle kolektivizm bağlamında ele alınmakta olup, Türkiye de kolektivist kültürel özellikler sergileyen bir toplumdur. Kolektivist kültürlerde bireyin ait olduğu gruba sadakat, din ve geniş aile gibi değerlere verilen önem aidiyet duygusunun temel unsurları arasında yer almakta ve bu değerler romantik ilişkilerde de biz-olmanın gelişimini desteklemektedir (Hofstede vd., 2010). Alanyazında açıkça ortaya konduğu üzere, biz-olma özellikle evli çiftlerde ilişki doyumunun güçlü bir yordayıcısıdır (örn., Alea vd., 2015; Cruwys vd., 2022; Medvene vd., 2000; Singer vd., 2015) ve bu çalışmanın bulguları, bu ilişkinin beliren yetişkinler için de geçerli olduğunu göstermektedir. Bu durum, romantik partnerlerin aile kökenlerinde deneyimlemiş olabilecekleri kolektivist kültürel değerler nedeniyle ilişkide bir bütünün parçası olma hissini tanıdık ve güven verici bulmalarından kaynaklanıyor olabilir. İlişkinin bizlik algısı temelinde sürdürüldüğünü hissetmek, bireylerin kendilerini güvende hissetmelerine ve sonuç olarak ilişkilerinden daha mutlu ve doyumlu olmalarına katkı sağlayabilir.

Sonuç

Bu bulgular bir arada değerlendirildiğinde, Rusbult'un Yatırım Modeli'ni genişleterek, alternatiflerin kalitesinin yanı sıra geçmiş ve planlanan yatırımların —özellikle soyut ve planlanan yatırımların— Türkiye'de beliren yetişkinler arasında bağlılığı güçlendirmede önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca, biz-olmanın bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki aracı rolü, bağlılık düzeyi yüksek bireylerin romantik ilişkilerinde neden daha fazla doyum yaşadıklarını açıklayan önemli bir ilişki mekanizmaya işaret etmektedir. Genel olarak bu sonuçlar, yatırım modeli araştırmalarını evli örneklemelerin ötesine taşıyarak kolektivist bir kültürel bağlamda beliren yetişkinlere genişletmekte ve bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide biz-olmanın aracı rolüne işaret etmektedir.

Sınırlılıklar ve Gelecek Araştırmalar için Öneriler

Bu çalışmanın ilk sınırlılığı, ilişki süresinin oldukça geniş bir aralıkta değişmesidir. Yalnızca üç aydır ilişkisi olan bir katılımcı ile 120 aydır ilişkisi olan bir katılımcının bağımlılık temelleri, bağlılık, bizlik algısı ve ilişki doyumu düzeylerinin birbirinden farklı olması kaçınılmazdır. Bu nedenle, gelecekte yapılacak araştırmalarda katılımcıların bağımlılık temelleri, bağlılık, biz-olma ve ilişki doyumlarının ilişki süresine göre karşılaştırılması önerilmektedir.

İkinci olarak, bu çalışma geleneksel ve farklı cinsiyetten romantik ilişkilerde yatırım örüntülerine ve bizlik algısına odaklanmıştır. Gelecek çalışmalar, bu bulguların diğer ilişki türlerinde de geçerli olup olmadığını inceleyebilir. Süreçlerin benzer olduğu düşünülse de, farklı ilişki türleri geçmiş ve planlanan yatırımları (Goodfriend ve Agnew, 2008) ve çiftlerin biz-olmasını etkileyebilecek farklı fırsat ve kısıtlar barındırabilir.

Üçüncü olarak, bu çalışmanın kuramsal çerçevesi, bağlılık ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide biz-olmanın aracı rolünü incelemeye olanak tanımış olsa da, kesitsel bir çalışmada aracılık analizlerinin yürütülmesi önemli bir sınırlılık olarak değerlendirilmelidir (Maxwell ve Cole, 2007; Maxwell vd., 2011; Mitchell ve Maxwell, 2013). Bu doğrultuda, gelecekteki araştırmalarda beliren yetişkinlerin ilişkilerine yaptıkları geçmiş yatırımlar ile geleceğe yönelik planladıkları yatırımların yanı sıra bağlılık, biz-olma ve ilişki doyumunun yıllar içerisindeki gelişimsel seyrinin boylamsal olarak incelenmesi önerilmektedir.

Bir diğer sınırlılık, tek bir zaman noktasında toplanan öz-bildirim verilerinin ortak yöntem yanlılığına yol açma potansiyelidir. Ortak ölçüm varyansı nedeniyle, bu durum yapılar arasındaki ilişkilerin olduğundan daha güçlü görünmesine neden olabilir. Bu sınırlılığı ortadan kaldırmak amacıyla, gelecekte yapılacak çalışmalarda boylamsal ya da çok yöntemli araştırma tasarımlarının kullanılması önerilmektedir.

Son olarak, yalnızca bireysel veri toplanmış olması, partnerlerin birbirlerinin sonuç değişkenleri üzerindeki etkilerine ilişkin çıkarım yapılmasını engellemiştir. Yatırım modeli doğası gereği çiftler arasındaki karşılıklı bağımlılığı vurgulamakta olup, bu durum aktör-partner karşılıklı bağımlılık

modelinin temel varsayımlarıyla örtüşmektedir. Bu bağlamda, çift verisinin toplanmamış olması çalışmanın önemli bir sınırlılığı olarak değerlendirilmektedir. Gelecek araştırmalarda, çiftlerden veri toplanarak yalnızca aktör etkilerinin değil, partner etkilerinin de incelenmesi önerilmektedir.

Uygulamalı Çıkarımlar

Bu çalışmanın bulgularının olası uygulamalı çıkarımları dikkate alındığında, öncelikle planlanan yatırımlara ilişkin sonuçların bağlılığın güçlendirilmesine yönelik bir yol sunabileceği düşünülmektedir. Buna göre, ilişkilerini güçlendirmeyi amaçlayan çiftlerin ilişkilerine yönelik geleceğe dönük planlar yapmalarının faydalı olabileceği görülmektedir (Goodfriend ve Agnew, 2008). Bu bulgu, evlilik dışı romantik ilişkilerde ilişkiye yönelik planların bağlılık üzerinde nedensel bir etkiye sahip olduğunu ileri süren Agnew ve diğerlerinin (2008) bulgularıyla da örtüşmektedir. Bu doğrultuda, çift terapistlerinin beliren yetişkinlerin ilişkilerine yönelik gelecekte yapmayı planladıkları somut ve soyut yatırımlara odaklanarak, ilişki bağlılıklarını güçlendirmeleri mümkün olabilir.

Ayrıca, Reid ve diğerleri (2006), çiftlerin ilişkilerinde bizlik algısını artırmaya yönelik olarak desteklenmelerinin, ilişki doyumunun da artmasına katkı sağlayabileceğini öne sürmektedir. Çiftlerin biz-olmalarını güçlendirmelerine yardımcı olmak amacıyla, çift terapistleri tarafından bireylerin kültürel arka planlarının ve bireysel kimliklerini kaybetmeden “ben” yerine “biz” duygusunu deneyimlemenin onlar için ne ifade ettiğinin dikkate alınması önemlidir. Bu süreçte, çiftlerin kullandıkları dil gözlemlenebilir ve “ben” ile “biz” dilini kullanma biçimlerine ilişkin farkındalık kazanmaları desteklenebilir. Genel olarak, önceki çalışmalar evlilik öncesi danışmanlık/terapi ya da ilişki becerileri programlarının, ilişkilerin kalitesini artırmada ve sürdürülmesinde etkili olabileceğini göstermektedir (Dion, 2005; Hawkins vd., 2008). Bu bağlamda, bu çalışmanın; geçmiş ve planlanan somut ve soyut yatırımların yanı sıra bağlılık, biz-olma ve ilişki doyumu değişkenlerini içermesiyle, söz konusu programlara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Beyan ve Açıklamalar

1. Araştırmacıların katkı oranı ve beyanı: Tek yazar, %100

2. Çıkar çatışması: Yazar tarafından herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

3. Etik Raporu: Bu araştırma için etik onaylar, TED Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 14 Nisan 2022 tarihli ve E-27535802-100-15322 numaralı kararı uyarınca alınmıştır.

4. Araştırma Modeli: Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Örneklem 291 beliren yetişkinden oluşmaktadır. Örneklemden 103 katılımcı (%35.4) cinsiyet kimliğini erkek ve 188 katılımcı (%64.6) cinsiyet kimliğini kadın olarak raporlamıştır. Katılımcılar çalışmaya gönüllülük esasına dayalı olarak katılım sağlamışlardır.

5. Bilgilendirme: Bu çalışmada kullanılan ölçme araçlarının diline ilişkin olarak ayrıca bir dil uygunluk belgesi alınmamıştır. Bunun temel nedeni, araştırma metninin özgün hâlinin İngilizce olarak hazırlanmış olması ve sonrasında Türkçeye çevrilmiş olmasıdır. Ayrıca, çalışmanın yazarı eğitimini eğitim dili İngilizce olan üniversitelerde tamamlamış olup, akademik düzeyde İngilizce yeterliliğe sahiptir. Bu doğrultuda, çeviri süreci araştırmacı tarafından titizlikle yürütülmüş ve metnin kavramsal bütünlüğü ile terminolojik doğruluğu korunmuştur. Bu nedenlerle, çalışmada kullanılan metin için ayrıca bir kurumdan dil uygunluk belgesi alınmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

References

- Acitelli, L. K., Rogers, S., & Knee, C. R. (1999). The role of identity in the link between relationship thinking and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16(5), 591–618. <https://doi.org/10.1177/0265407599165003>
- Agnew, C. R., Van Lange, P. A. M., Rusbult, C. E., & Langston, C. A. (1998). Cognitive interdependence: Commitment and the mental representation of close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(4), 939–954. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.4.939>
- Agnew, C. R. (2009). Commitment: Theories and typologies. In H. T. Reis & S. K. Sprecher (Eds.), *Encyclopedia of human relationships* (pp. 245-248). Sage.
- Agnew, C. R., Harvey, S. M., VanderDrift, L. E., & Warren, J. (2017). Relational underpinnings of condom use: Findings from the project on partner dynamics. *Health Psychology*, 36(7), 713–720. <https://doi.org/10.1037/hea0000488>
- Alea, N., Singer, J. A., & Labunko, B. (2015). We-ness in relationship-defining memories and marital satisfaction. In K. Skerrett, & K. Fergus (Eds.), *Couple resilience: Emerging perspectives* (pp. 163-177). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-017-9909-6_9
- Arriaga, X. B., & Agnew, C. R. (2001). Being committed: Affective, cognitive, and conative components of relationship commitment. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(9), 1190–1203. <https://doi.org/10.1177/0146167201279011>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. Oxford University Press.
- Berscheid, E., & Reis, H. T. (1998). Attraction and close relationships. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske, & G. Lindzey (Eds.), *The handbook of social psychology* (4th ed., pp. 193–281). McGraw-Hill.
- Bodenmann, G. (2005). *Dyadic coping and its significance in marital functioning*. In T. A. Revenson, K. Kayser, & G. Bodenmann (Eds.), *Couples coping with stress: Emerging perspectives on dyadic coping* (pp. 33–49). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/11031-002>
- Bodenmann, G. (2008). Dyadic coping and the significance of this concept for prevention and therapy. *Zeitschrift für Gesundheitspsychologie*, 16(3), 108-111. <https://doi.org/10.1026/0943-8149.16.3.108>
- Bodenmann, G., Randall, A. K., & Falconier, M. K. (2016). *Coping in couples: the systemic transactional model (STM)*. In *Couples coping with stress* (pp. 5-22). Routledge.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford.
- Buehlman, K. T., Gottman, J. M., & Katz, L. F. (1992). How a couple views their past predicts their future: Predicting divorce from an oral history interview. *Journal of Family Psychology*, 5(3-4), 295-318. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.5.3-4.295>

Büyükşahin, A., Hasta, D., & Hovardaoğlu, S. (2005). Investment Model Scale: Validity and reliability study, *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 25-37.

Büyükşahin, A., & Hovardaoğlu, S. (2007). The investigation of investment model in terms of some relational variables. *Türk Psikoloji Dergisi*, 22(59), 69–86.

Büyükşahin, A., & Taluy, N. (2008). Revision of Investment Model Scale. Unpublished research report.

Canary, D. J., & Stafford, L. (1992). Relational maintenance strategies and equity in marriage. *Communication Monographs*, 59(3), 243–267. <https://doi.org/10.1080/03637759209376268>

Cruwys, T., South, E. I., Halford, W. K., Murray, J. A., & Fladerer, M. P. (2022). Measuring “we-ness” in couple relationships: A social identity approach. *Family Process*, 62(2), 795-817. <https://doi.org/10.1111/famp.12811>

Dion, M. R. (2005). Healthy marriage programs: Learning what works. *The Future of Children*, 15, 139–156.

Erickson, E. H. (1968). *Identity: youth and crisis*. W. W. Norton & Company.

Etcheverry, P. E., Le, B., Wu, T. F., & Wei, M. (2013). Attachment and the investment model: Predictors of relationship commitment, maintenance, and persistence. *Personal Relationships*, 20(3), 546-567.

Falconier, M.K., Jackson, J.B., Hilpert, P. & Bodenmann, G. (2015). Dyadic coping and relationship satisfaction: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2015.07.002>.

Floyd, F. J., & Wasner, G. H. (1994). Social exchange, equity, and commitment: Structural equation modeling of dating relationships. *Journal of Family Psychology*, 8(1), 55–73.

Furjman, W., & Schaffer, L. (2003). *The role of romantic relationships in adolescent development*. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*. Erlbaum.

Goodfriend, W., & Agnew, C. R. (2008). Sunken costs and desired plans: Examining different types of investments in close relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 10(10), 1–14.

Hawkins, A. J., Blanchard, V. L., Baldwin, S. A., & Fawcett, E. B. (2008). Does marriage and relationship education work? A meta-analytic study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76, 723–734.

Hofstede, G. et al. (2010). *Cultures and organizations: Software of the mind*. McGraw-Hill.

Hu, L. & Bentler, P. (1999). Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.

Kelley, H. H. & Thibaut, J. W. (1978). *Interpersonal relations: A theory of interdependence*. Wiley-Interscience.

Kızılkaya, O. (2020). The role of attachment and conflict resolution styles on romantic relationship commitment of emerging adults: Investment model perspective (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University.

Landis, M., Bodenmann, G., Bradbury, T. N., Brandstätter, V., Peter-Wight, M., Backes, S., Sutter-Stickel, D., & Nussbeck, F. W. (2014). Commitment and dyadic coping in long-term relationships. *GeroPsych*, 27(4), 139-149. <https://doi.org/10.1024/1662-9647/a000112>

Le, B., & Agnew, C. R. (2003). Commitment and its theorized determinants: A meta-analysis of the investment model. *Personal Relationships*, 10(1), 37-57. <https://doi.org/10.1111/1475-6811.00035>

Lehmiller, J. J. (2010). Differences in relationship investments between gay and heterosexual men. *Personal Relationships*, 17(1), 81-96. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01254.x>

Maxwell, S. E., & Cole, D. A. (2007). Bias in cross-sectional analyses of longitudinal mediation. *Psychological Methods*, 12(1), 23-44. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.12.1.23>

Maxwell, S. E., Cole, D. A., & Mitchell, M. A. (2011). Bias in cross-sectional analyses of longitudinal mediation: Partial and complete mediation under an autoregressive model. *Multivariate Behavioral Research*, 46(5), 816-841.

McFarland, C., & Ross, M. (1987). The relation between current impressions and memories of self and dating partners. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 13(2), 228-238. <https://doi.org/10.1177/0146167287132008>

Medvene, L. J., Teal, C. R., & Slavich, S. (2000). Including the other in self: Implications for judgments of equity and satisfaction in close relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19(3), 396-419. <https://doi.org/10.1521/jscp.2000.19.3.396>

Meier, T., Milek, A., Mehl, M. R., Nussbeck, F. W., Neysari, M., Bodenmann, G., Sutter-Stickel, D., & Horn, A. B. (2021). I blame you, I hear you: Couples' pronoun use in conflict and dyadic coping. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(11), 3265-3287. <https://doi.org/10.1177/02654075211029721>

Mitchell, M. A., & Maxwell, S. E. (2013). A comparison of the cross-sectional and sequential designs when assessing longitudinal mediation. *Multivariate Behavioral Research*, 48(3), 301-339. <https://doi.org/10.1080/00273171.2013.784696>

Murray, S. L., & Holmes, J. G. (1993). Seeing virtues in faults: Negativity and the transformation of interpersonal narratives in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(4), 707-722. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.65.4.707>

Özgülük Üçok, S. B., & Hatipoğlu-Sümer, Z. (2021). Turkish adaptation of the satisfaction with dual-career lifestyle scale. *Ege Eğitim Dergisi*, 22(1), 30-39. <https://doi.org/10.12984/egged.815974>

Özgülük Üçok, S. B., & Hatipoğlu-Sümer, Z. (2023). Preliminary analysis of the past and planned investments measure in Turkish dual-career married individuals. *Journal of Family Issues*, 44(4), 977-992. <https://doi.org/10.1177/0192513X211055113>

Özgülük Üçok, S. B., Aydoğan, D., Topcu-Uzer, C., & Randall, A.K. (2024). Adaptation and validation of the we-ness questionnaire in a Turkish sample. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 13(1), 222-231. <https://doi.org/10.14686/buefad.1247631>

Özgülük Üçok, S. B., Onaylı, S., & Aydoğan, D. (2025). We are together, but how much are we truly 'we'? A dyadic approach with Turkish emerging adults. *Emerging Adulthood*, 13(6), 1445-1460. <https://doi.org/10.1177/21676968251369900>

Reid, D. W., Dalton, E. J., Laderoute, K., Doell, F. K., & Nguyen, T. (2006). Therapeutically induced changes in couple identity: The role of we-ness and interpersonal processing in relationship satisfaction. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 132(3), 241-84. <https://doi.org/10.3200/mono.132.3.241-288>

Rodrigues, D., Lopes, D., & Kumashiro, M. (2017). The "I" in us, or the eye on us? Regulatory focus, commitment and derogation of an attractive alternative person. *PLoS ONE*, 12(3). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0174350>

Rusbult, C.E. (1980). Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. *Journal of Experimental Social Psychology*, 16(1), 172-186. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(80\)90007-4](https://doi.org/10.1016/0022-1031(80)90007-4)

Rusbult, C. E., Martz, J. M., & Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5(4), 357–387. <https://doi.org/10.1111/j.14756811.1998.tb00177.x>

Rusbult, C. E. (1983). A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(1), 101–117. <https://doi.org/10.1037/00223514.45.1.101>

Schneewind, K. A., & Wunderer, E. (2003). *Prozessmodelle der Partnerschaftsentwicklung* [Process models of partnership development]. In H.-W. Bierhoff & I. Grau (Hrsg.), *Sozialpsychologie der Partnerschaft* (S. 221–255). Springer-Verlag.

Singer, J. A., Labunko, B., Alea, N., & Baddeley, J. L. (2015). *Mutuality and the Marital Engagement—Type of Union Scale [ME (To US)]: Empirical support for a clinical instrument in couples therapy*. In K. Skerrett, & K. Fergus (Eds.), *Couple resilience: Emerging perspectives* (pp. 123–137). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-017-9909-6_7

Thibaut, J. W., & Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups*. John Wiley & Sons.

Topcu-Uzer, C., Randall, A. K., Vedes, A. M., Reid, D., & Bodenmann, G. (2021). We-ness Questionnaire: Development and validation. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 20(3), 256–278. <https://doi.org/10.1080/15332691.2020.1805082>

Tran, P., Judge, M., & Kashima, Y. (2019). Commitment in relationships: An updated meta-analysis of the investment model. *Personal Relationships*, 26(1), 158–180. <https://doi.org/10.1111/pere.12268>

Ullman, J. B. (2001). *Structural equation modeling*. In B. G. Tabachnick & L. S. Fidell (Eds.), *Using multivariate statistics* (4th ed.). Allyn & Bacon.